

NOTA

Leiedal AUTEUR

a 66 60 DOSSIER

20210525 Bijlage 2 - Ontwerp van Jaarverslag
Leiedal 2020 ++++ BESTAND

9 april 2021 DATUM

Ontwerptekst Jaarverslag Leiedal 2020 Goedgekeurd door de raad van bestuur van 9 april 2021

Voorwoord

In de beleidsnota 2020-2025 verkenden en benoemden we de concrete doelstellingen en acties voor de regio die gericht zijn op de realisatie van de transities beschreven in de nota 'Leiedal 2035' en de ambities uit de 'Regionale ruimtelijke visie'. De concrete doelstellingen en acties voor de regio werden gebundeld in vijf transitielijnen en voor Leiedal vertaald naar de taken en rollen die we binnen onze verschillende werkdomeinen zullen opnemen. De concrete doelstellingen en acties zullen evenwel niet sectoraal maar transversaal en in samenwerking met anderen moeten gerealiseerd worden, willen we de beoogde transities effectief bereiken. Daarvoor hebben we sterke, creatieve, innoverende, tijdelijke of permanente samenwerkingsverbanden nodig met huispartners, bovenlokale besturen, sociale partners, andere middenveldorganisaties en streekactoren.

Dit jaarverslag 2020 geeft een overzicht van de ondernomen acties om solidair, geïntegreerd en efficiënt te werken aan de duurzame en kwalitatieve maatschappelijke, territoriale en digitale ontwikkeling van onze regio. Per werkdomein geven we aan welke initiatieven Leiedal genomen heeft om de transities te begeleiden en te realiseren.

Wout Maddens
voorzitter raad van bestuur Leiedal

Filip Vanhaverbeke
algemeen directeur

1 Transitiearena's

Leiedal onderscheidt en beschrijft in 'Leiedal 2035' vier transitiearena's:

1.1 Maatschappelijke innovatie

We spelen proactief in op een duale en veranderende maatschappij en werken participatief mee aan een netwerkmaatschappij die veeleer vanuit mens- dan systeemwaarden werkt aan een duurzaam economisch model en een transformatie gebaseerd op creatieve, circulaire en deeleconomie.

1.2 Territoriale transformatie

Schaarste zien we als een kans om onze ruimte efficiënter, slimmer, duurzamer en kwalitatiever te benutten en in te richten op grond van drie krachtlijnen: het kwalitatief ontwikkelen van het blauw-groene netwerk, het versterken van kernen en het stedelijke netwerk, en het activeren van productieve landschappen.

1.3 Digitale en technologische revolutie

De technologische en digitale revolutie biedt veel kansen en opportuniteiten in elk aspect van werken, wonen, leren en leven. Leiedal maakt de digitale revolutie toegankelijk in een complexe omgeving met slimme netwerken en investeert gericht in technologie, data, kennis en mensen om overal toegevoegde waarde te creëren.

1.4 Bestuurlijke verschuivingen

Regio's, steden en gemeenten zijn laboratorium en motor van de samenleving. De toenemende complexiteit van projecten vraagt om een andere soort (inter)bestuurlijke samenwerking en sturing, zowel lokaal als regionaal. Een sterke overheid treedt daarbij niet alleen in dialoog met de betrokkenen, ze biedt hen ook de mogelijkheden om eigen initiatieven te nemen. Inspelen op kennisdeling, creativiteit, cocreatie en coproductie zijn sleutelwoorden. Ook moet er gestreefd worden naar een efficiëntieslag in de samenwerking tussen de lokale besturen zelf. Dit alles vraagt om een andere aanpak en een vernieuwd instrumentarium.

2 5 transitielijnen

De bovenstaande vier transitiearena's vormen de basis van het beleidsplan 2020-2025. De doelstellingen, prioritaire thema's, werven en acties die we eraan koppelen om de transitie effectief te realiseren werden transversaal gebundeld tot vijf transitielijnen. De hierbij geformuleerde streefcijfers zijn richtinggevend en af te stemmen en aan te scherpen in overleg met het Open TransitieTeam (met lokale besturen en streekpartners).

2.1 Bereikbaar en Nabij

- Uitbouw en optimalisatie van een performant mobiliteitsnetwerk met meer duurzame verplaatsingsmogelijkheden
- Verknopen van de verschillende vervoersmodi en creatie van multimodale knooppunten en overslagpunten
- Verzamelen, linken en ontsluiten van digitale data en applicaties
- Nabijheid als toetsingskader

2.2 Leefbaar, gezond en inclusief

- Een regionale open ruimte- en groenstrategie gericht op het behoud van de open ruimte
- Vergroenen van bebouwde omgevingen
- Permanente monitoringsystemen met betrekking tot de kwaliteit van onze leefomgeving
- Een toegankelijke en betaalbare woningmarkt
- Levendige kernen en buurten
- Inclusie, sociale samenhang en maatregelen tegen vereenzaming en individualisering
- Circulariteit als uitgangspunt

2.3 Ondernemend en werkbaar

- Creatieve maakindustrie en groeiende bedrijven flexibele en wervende ruimte bieden
- Lokaal verankeren van maatwerkbedrijven
- Arbeidsmobiliteit stimuleren tussen de grensregio's

2.4 Klimaatneutraal

- Beperking van het energieverbruik en inzetten op energie-efficiëntie
- Duurzame energieopwekking, -distributie en -opslag
- Klimaatadaptatie door een veerkrachtig blauw-groen netwerk
- Ontwikkelen van (digitale) tools, databanken en predictieve modellen om te komen tot een efficiënt en robuust beheer van energie, water, lucht en landschap, in functie van het behalen van de klimaatdoelstellingen

2.5 Ruimteneutraal

- De bouwshift realiseren, het ruimtebeslag beperken en streven naar een hoger ruimtelijk rendement
- Open ruimte vrijwaren door kernversterking
- Monitoren en beheren van het ruimtebeslag

3 Werkdomeinen

3.1 Publieke projectontwikkeling

Via publieke projectontwikkeling werkt Leiedal, als verlengstuk van de gemeenten, aan de uitvoering van visies en plannen, telkens met het objectief maatschappelijke meerwaarde te creëren in overeenstemming met de transitielijnen en -objectieven. Dit via de realisatie van fysieke ruimte in combinatie met ondersteuning, begeleiding en ontzorging.

3.1.1 Fysieke ruimte

Bedrijventerreinen, woonzones en gemengde projecten

Qua **verkoop** van fysieke ruimte om te ondernemen ontsnapte ook Leiedal niet aan de gevolgen van de economische impasse door de coronapandemie. Na een moeizame eerste jaarhelft kwam de vraag naar ruimte om te ondernemen na de zomer in een ware stroomversnelling. In die gunstige luchtstroom zette Leiedal alle zeilen bij om voor het jaareinde toch nog 24 verkopen te verzilveren, verdeeld over 9 bedrijventerreinen in 7 van de 13 Leiedalgemeenten. Het Decautillepark in Marke trok resoluut de sprint. Sinds de verkoop begin 2020 werd opgestart, zijn al 6 percelen verkocht en over alle andere percelen wordt onderhandeld. Marke wordt op de hielen gezeten door Deerlijk, waar 7 ondernemers op De Spijker hun nieuwe thuis zullen vinden. Ook op de uitbreiding Kortrijk-Noord II (Kuurne), het Beneluxpark en Evolis (Kortrijk), Groenbek (Waregem), Vliegveld (Wevelgem) en De Pluim (Zwevegem) gingen de laatste percelen van de hand. Op de kmo-zone Nelca (Lendeledede) zijn de eerste twee verkopen gesloten. Alles bij mekaar goed voor 9,3 hectare aan bedrijventerreinen in 2020 verkocht, een lichte stijging ten opzichte van de 8,6 ha in 2019.

De voorraad aan fysieke ruimte om te ondernemen was eind 2020 eerder beperkt. Een overzicht daarvan vind je in de bijlages.

Een soortgelijk maar iets minder stormachtig scenario speelde zich af bij de verkoop van bouw kavels op onze 7 woonprojecten in de regio. Je bouwt er een woning op maat met een architect naar keuze uit een door Leiedal voorgeselecteerde architectenpool en eigen aannemers. In de tweede jaarhelft kon Leiedal 6 bouw kavels toewijzen aan een nieuwe eigenaar. We noteerden 2 verkopen in Heule-Peperstraat en drie verkochte kavels op ons jongste project Bergkapel (Lendeledede). Ook in Helkijn-Elleboogstraat is 1 bouw kavel verkocht, 2 andere zijn in voorbereiding en helaas moesten we een tiental ruimtezoekers-investeerdere teleurstellen. Zij zochten veeleer een tweede verblijf en op onze woonprojecten geldt nu eenmaal een bouw- en woonplicht. Ook voor Losschaert (Zwevegem) noteren we nieuwe interesse en is een dossier in voorbereiding.

Momenteel heeft Leiedal nog een aanbod van 55 bouwrijpe woon kavels verspreid over de projecten Elleboogstraat in Helkijn (8), Sneppe in Deerlijk (13), Peperstraat in Heule (3), Losschaert in Zwevegem (10), Emdeka in Bellegem (1), Ter Schabbe in Anzegem en Bergkapel in Lendeledede (14). Zowel in Anzegem (De Voerman) als in Lendeledede (Nelca) zitten er nog 2 nieuwe woonprojecten aan te komen.

Op het vlak van **sloop- en infrastructuurwerken** zijn er op diverse terreinen grote stappen gezet in 2020. De kmo-zone Deerlijk-De Spijker is volledig afgewerkt, de uitrustingswerken op Marke-

Torkonjestraat zijn nagenoeg klaar en kunnen begin volgend jaar opgeleverd worden. Op 21 oktober 2020 startte aannemer Persyn met de grondwerken op Lauwe-Bramier. Van september 2019 tot mei 2020 heeft nv Arbowar uit Waregem de eerste fase van de omgevingsaanleg op het bedrijventerrein De Pluim in Zwevegem uitgevoerd, met onder meer de inrichting van het nieuwe verkeerspunt op de gewestweg. Nv Devagro vatte er ook de infrastructuurwerken aan voor de tweede fase in de kmo- en atelierzone. Op Groenbek in Waregem werd de gerestaureerde fabrieksschouw in een verlicht jasje gestoken, een lichtbaken tussen heden en verleden. Op Anzegem-De Voerman leidt het vastlopen van het subsidiedossier bij de Vlaamse overheid tot vertraging in de sloop- en uitvoeringswerken.

Nu de aanleg van de trottoirs en het groen voltooid zijn op de woonprojecten Ter Schabbe in Anzegem en Sneppe in Deerlijk, kan de overdracht van het openbaar domein in 2021 voorbereid worden. Op het woonproject Losschaert werd de eerste fase trottoirs aangelegd ter hoogte van de sociale woningen (Eigen haard). Nadat pps-partner Think Urban de gemeenschappelijke carport met fietsenberging in zone F van de verkaveling Peperstraat in Heule had gerealiseerd, werd de verkoop van de resterende 5 kavels opnieuw opgestart. Corona en slechte weersomstandigheden bemoeilijkten de voortgang van de infrastructuurwerken op het woonproject Lendeledede-Bergkapel. De voorlopige oplevering wordt doorgeschoven naar het voorjaar van 2021.

Leiedal richtte haar aandacht in 2020 ook op **binnenstedelijke ontwikkeling van werkruimte in functie van kernversterking** en kocht 2500 m² vloeroppervlakte in de Rijselsestraat en Jan Persijnstraat om ruimte te realiseren voor ondernemen in de stadskern. Leiedal komt hiermee tegemoet aan haar visie rond kernversterking. Voor een bruisende en levendige binnenstad is het immers belangrijk dat de mensen er komen werken en dat kantoren zich er kunnen vestigen.

Voor de sites Mirakel en Treurniet lag de nadruk op het **finaliseren van de technische uitvoeringsdossiers en de opvolging van subsidiedossiers**. Leiedal kreeg in 2019 de sloopvergunning voor de site Mirakel in Waregem. In 2020 werden de ontwerpers publieke ruimte aangesteld en werd het ontwerp ook opgestart. In het voorjaar is het dossier ingediend voor het verkrijgen van de sloopsubsidie. De sloopwerken starten pas als die subsidie is ontvangen. Voor het project Treurniet (ex-Isocab in Harelbeke-Bavikhove) is het ontwerp publieke ruimte opgestart, de ontwerpers deden terreinkennis op tijdens een workshop ter plaatse en werken nu verder aan de finalisering. Eind 2020 ontvingen we de verwervingsubsidies en nu wordt ook het dossier voor sloopsubsidies opgemaakt.

COVID-19 maakte het niet eenvoudig om verwervingsgesprekken te voeren voor de **aankoop van gronden**, maar toch kon Leiedal in 2020 een aantal aankooponderhandelingen afronden. We kochten 6 ha in de uitbreiding van Evolis of een tweede grote aankoop binnen het plangebied. In de uitbreiding van het Beneluxpark verwierven we een voorlaatste eigendom en sloten we reeds een akkoord met de laatste eigenaar. De stad Kortrijk bereidt momenteel een ruimtelijk uitvoeringplan voor om deze uitbreiding een laagdynamische, recreatieve invulling te geven (bv. golfschool) in plaats van de huidige bestemming als kantoren-en dienstzone. In afwachting van een uitspraak door de Raad van State rond Waregem-Blauwpoort bereiden we het dossier stapsgewijs voor. Een dubbelwoning in het plangebied die te koop stond, konden we dit jaar al verwerven.

Er is beslist om voor de **revitalisering van LAR-Noord** ook bij de VMM subsidies aan te vragen (binnen het 2e kwartaalprogramma van 2020). Daardoor is de timing nu deels afhankelijk van de

procedure die bij de VMM moet worden gevolgd om die subsidies te krijgen voor de heraanleg van de riolering. Bovendien zijn de rioleringswerken op de transportzone gekoppeld aan de aanleg van een verbindingscollector door Aquafin. Ook dat vraagt bijkomende afstemming inzake timing en uitvoering. Eind 2020 werd het voorontwerpdossier ingediend bij de VMM. De start van de werken is voorzien in het voorjaar van 2022 en de uitvoeringstermijn is geraamd op 3 jaar. Momenteel werkt een extern studiebureau aan de verfijning van de raming en de plannen.

3.1.2 Schaarste

Leiedal nam vorig jaar actief deel aan het onderzoeksproject Saving Space rond onder meer het verdichten en meer verticaal bouwen op bedrijventerreinen. In het kader van het Europees project Circ-NSR rond circulariteit is eind 2020 de opdracht gelanceerd om een multidisciplinair expertenteam aan te stellen voor de opmaak van een onderzoek naar de mogelijkheden en beperkingen van verticale stapeling van productieactiviteiten. Voor het onderzoek wordt een periode van 1 jaar voorzien. De doelstelling is om tegen de zomer van 2021 het expertenteam te selecteren. Het eindrapport wordt midden 2022 verwacht.

In het kader van de West-Vlaamse activeringsteams - een samenwerking tussen de POM, Leiedal en de WVI - werden onbenutte en onderbenutte gronden en panden periodiek gescreend om na te gaan of ze via gerichte acties opnieuw op de markt kunnen worden gebracht.

3.1.3 Nieuwe typologieën

Het transformatorgebouw op de site Transfo in Zwevegem wordt ingericht tot een hub voor creatieve bedrijven. Ruwbouwwerken en technieken doorkruisen elkaar vanwege de complexiteit van de werken en de specifieke eigenschappen van het gebouw. Voor de inrichting van de parking is de procedure gestart voor de aanstelling van een ontwerper.

In 2020 liet Leiedal in samenwerking met de gemeente Zwevegem een voormalige smidse op Transfo restaureren. Aan het hoofdgebouw werd een klein bijgebouw toegevoegd. Vanaf 2021 verhuurt Leiedal het gerenoveerde gebouw aan Circus Brouwerij die er een brouwzaal en degustatieruimte in onderbrengt. Deze activiteit biedt een meerwaarde voor de globale ontwikkeling van de Transfosite.

In afwachting van een volledige invulling van de aanpalende panden die Leiedal kocht in de Rijselsestraat en Jan Persijnstraat in het centrum van Kortrijk, hebben Leiedal en Hangar K de handen in elkaar geslagen om onderdak te bieden aan jong ondernemerschap. Met een aansluiting op glasvezel werden de gebouwen klaargemaakt voor het internet van de toekomst en de creatie van een digital hub. Ondertussen werd de oproep voor de toekomstige publiek-private samenwerking voorbereid.

Ook in andere steden en gemeenten voerde Leiedal prospectie van mogelijk interessante panden om gemengde woon-werkprojecten te realiseren in kernen.

De pps-procedure voor de ontwikkeling van de kop van het project Decauville in Marke (Torkonjestraat) is volop bezig. In 2020 werd uit 3 inschrijvers een voorkeursbieder geselecteerd met wie in eerste instantie verder werd onderhandeld.

3.1.4 Multimodaliteit en watergebonden bedrijvigheid

Het project Transport bis onderzocht de kritische succesfactoren om de aanwezigheid van waterlopen in de regio beter te valoriseren. De conclusies van het project werden op het terrein vertaald door doelgericht de opportuniteiten op te volgen om vrijkomende percelen op bestaande terreinen voor watergebonden activiteiten te vrijwaren.

Ook de haalbaarheid van de uitbreiding van de railterminal op de LAR werd verder onderzocht. Door de grote financiële impact en de complexe randvoorwaarden voor het verkrijgen van de noodzakelijke verhoogde subsidies (aanmelding noodzakelijk bij de Europese Commissie) is dit nog niet afgerond.

Het ENES-traject (Economisch Netwerk Seine-Schelde) werd opgevolgd vanuit het strategisch project Contrei. Het betreft een initiatief van De Vlaamse Waterweg. Het werkingsgebied van ENES omvat enerzijds de noord-zuidverbinding van het Seine-Scheldeproject en anderzijds de aansluiting met de Vlaamse havens en het waterwegennetwerk in Frankrijk en Wallonië. Het strekt zich grosso modo uit over de provincies Oost- en West-Vlaanderen. Leiedal is een van de deelnemers aan het project. Er werd een intentieverklaring met alle partijen ondertekend, waarin het doel en de werking binnen het traject zijn bepaald.

Leiedal heeft in 2020 een traject uitgewerkt om kmo's te begeleiden naar een duurzamere mobiliteit in het woon-werkverkeer. Het begeleiden, adviseren en ontzorgen kadert binnen het parkmanagement 2.0 en gebeurt door middel van doelgerichte acties, op basis van een analyse van de bestaande toestand. Er wordt ook gewerkt rond het sensibiliseren en informeren van zowel werkgever als werknemer. De eerste pilootprojecten met een beperkt deelnemersveld worden begin 2021 opgestart. In de loop van 2021 worden ze verder uitgerold naar gemeenten en scholen toe. Het in 2019 opgerichte netwerk 'Hoog Kortrijk Morgen' draaide in 2020 op een lager pitje verder doordat de meeste werknemers en betrokkenen grotendeels van thuis uit werkten. Het netwerk wil de bedrijven verenigen en samen laten nadenken over de toekomst van het Kennedypark en de as Hoog Kortrijk. Het is een tijdelijk netwerk, georganiseerd door een groep enthousiaste medewerkers uit diverse bedrijven, onder begeleiding van Leiedal. De bedoeling is om in 2021 de proeftuin verder uit te werken, experimenten vorm te geven en te leren uit de resultaten. Hierbij zal ook gezocht worden naar wat parkmanagement 2.0 kan betekenen in en voor een toekomstbestendig Hoog Kortrijk.

3.1.5 Kernversterking en kleinhandel

In het kader van het project KI:SS begeleidde Leiedal de gemeenten Avelgem, Harelbeke, Kuurne en Wevelgem bij de opstart van lokale ruimtelijk-economische detailhandelsplannen.

Binnen het strategisch project Contrei werd een analyse uitgewerkt rond een regionale visie op detailhandel. De visie werd ter goedkeuring voorgelegd aan de colleges van burgemeester en schepenen en werd samen met de betrokken gemeenten geëvalueerd.

3.1.6 Maatschappelijk ondernemerschap

Leiedal nam opnieuw actief deel aan het Regionaal Overlegplatform Sociale Economie (ROSE). Samen met W13 schreef Leiedal het project 'CICO HUB' uit. Het project werd ingediend binnen het ESF-programma en eind december 2020 goedgekeurd. De circulaire cocreatiehub bundelt de krachten in een vijfvoudig helix-samenwerkingsverband (Designregio Kortrijk, Voka West-

Vlaanderen, Intercommunale Leiedal, W13, Howest en maatwerkbedrijven) met als doelstelling om reststromen van de maakindustrie te identificeren en te exploreren, om daarna in cocreatie tussen de maakindustrie, de maatwerkbedrijven, designstudenten en professionele ontwerpers tot nieuwe producten en businessmodellen te komen die een win-win opleveren voor de maatwerkbedrijven (bijkomende werkgelegenheid) en de maakindustrie (nieuwe economische valorisatie voor reststromen). Samenwerken met actoren uit verschillende achtergronden en met diverse competenties brengt vaak verrassende ideeën aan het licht.

3.1.7 Begeleiden en ontzorgen

Eind 2019 werd het projectdossier van de regio rond verweefcoaching goedgekeurd. Met deze oproep wil het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen steden en gemeenten ondersteunen in een actief verweefingsbeleid. In onze regio is zeker een belangrijke rol weggelegd voor een verweefcoach, vanuit het gegeven dat de regio sterk gekenmerkt wordt door een verwevenheid van wonen en werken en vanuit onze ambitie om steeds meer in te zetten op reconversieprojecten en ondernemen in de kern. Sinds 1 juni 2020 is de eerste verweefcoach aan de slag in onze regio. Haar taak is, verder werkend op de resultaten van het project Kameleon, zowel intergemeentelijk als lokaal bedrijven (mee) begeleiden in hun zoektocht naar fysieke ruimte. In 2021 krijgt dit verhaal een digitale en datadriven uitbreiding met het project LocusFocus waarbij data deze zoektocht verder verfijnen.

Leiedal verkoopt niet alleen bedrijventerreinen, de intercommunale zet ook steeds meer in op trajectbegeleiding van de ondernemer in zijn zoektocht naar ruimte om te ondernemen. Het is een spel van matchmaking tussen vraag en aanbod om oplossingen te bieden, zowel binnen als buiten de eigen vastgoedportefeuille. Als de ruimte voor de ondernemer eenmaal is gevonden, probeert Leiedal de koper in strategische dossiers te ontzorgen in zijn investeringsbeslissing en bouwtraject. Externe begeleiding wordt dan soms ingezet, zowel voor het ontwerpmatige aspect als voor de procesflow.

In onze regio zijn al enkele bedrijventerreinverenigingen actief. Ze hebben allemaal tot doel de bedrijven te groeperen en gestructureerd onderling overleg te plegen, duurzame samenwerking te realiseren en gezamenlijke initiatieven te nemen. Zowel voor de gemeentebesturen als voor Leiedal betekent zo'n gemeenschappelijk aanspreekpunt een duidelijke meerwaarde. Daarom is de oprichting van een bedrijventerreinvereniging, mits ze wordt gedragen bij de plaatselijke bedrijven, sinds 2018 opgenomen in de verkoopvoorwaarden van onze nieuwe ontwikkelingen. In 2020 vonden er verschillende gesprekken plaats met de bedrijven op Groenbek (Waregem) en De Pluim (Zwevegem) om ook daar in 2021 mogelijk een vzw op te richten.

Sinds 2017 ondersteunt en begeleidt Leiedal het regionaal netwerk van bedrijventerreinverenigingen. Door de uitbouw van parkmanagement 2.0 en door nauwer samen te werken, kunnen diverse schaalvoordelen worden gerealiseerd, o.a. door een systematisch overleg met de parkmanagers te organiseren en groepsaankopen van bv. fietsen te stimuleren. In 2020 zijn de meeste acties echter on hold gezet door de coronabeperkingen, met uitzondering van de groepsaankoop fietsen.

Het in 2019 opgerichte netwerk 'Hoog Kortrijk Morgen' draaide in 2020 op een lager pitje verder doordat de meeste werknemers en betrokkenen grotendeels van thuis uit werkten. Het netwerk wil de bedrijven verenigen en samen laten nadenken over de toekomst van het Kennedypark en de as Hoog Kortrijk. Het is een tijdelijk netwerk, georganiseerd door een groep enthousiaste medewerkers uit diverse bedrijven, onder begeleiding van Leiedal. De bedoeling is om in 2021 de proeftuin verder uit te werken, experimenten vorm te geven en te leren uit de resultaten. Hierbij zal ook gezocht

worden naar wat parkmanagement 2.0 kan betekenen in en voor een toekomstbestendig Hoog Kortrijk.

3.1.8 Beheer en exploitatie

Leiedal zet verder in op de verwerving van bijzondere panden en bouwbokken in stads- en dorpskernen, om via publiek-private samenwerking een gemengd aanbod van wonen, werken en handel te creëren. Het vergt een specifieke vorm van management om complexe, multifunctionele locaties te beheren zoals Transfo in Zwevegem, het Vlaspark in Kuurne, het oude zwembad van Spiere-Helkijn ... Daar wil Leiedal in investeren en daarom zijn we op zoek gegaan naar een creatieve gemotiveerde sitemanager. Sinds mei 2020 zet de sitemanager, samen met andere projectmedewerkers, haar schouders onder zowel de inhoudelijke exploitatie van sites als onder facilitaire taken. Ze is tegelijk ook de spreekbuis tussen en met gebruikers, buurtbewoners en gemeentes.

3.1.9 Prospectie en aankopen

Na uitsluitel rond de verwervingssubsidies voor Treurniet (ex-Isocab) hebben we de site eind 2020 finaal aangekocht. Met de lopende reconversieplannen voor de sites Bramier (Lauwe), de Voerman (Anzegem), Mirakel (Waregem), Transfo (Zwevegem) en Treurniet (Bavikhove) zet Leiedal een grote stap in haar ambitie om tegen 2030 100% van de ruimte om te ondernemen te realiseren op basis van ruimteneutraliteit.

Om haar visie rond kernversterking nog daadkrachtiger te maken, gaat Leiedal vaak over tot de prospectie en aankoop van centraal gelegen panden die goed verweven zijn en een grote erfgoedwaarde hebben. Dat zijn meteen de drie doorslaggevende parameters om over te gaan tot een aankoop. Veelal worden dan via een pps gemengde projecten gerealiseerd. Zo kocht Leiedal het zwembad en La Diligence in Spiere-Helkijn, een historische woning in de Rijsselsestraat enz. Leiedal heeft net voor de zomervakantie van 2020 een terrein van ruim 1,3 ha verworven in de Meersstraat in Avelgem. Daar bevindt zich het historisch gegroeide bedrijf Pattyne-Duprez. Verder groeien is er niet mogelijk en ook niet wenselijk, gezien de ingesloten ligging midden in natuurgebied. In het kader van haar onthardings- en vergroeningsbeleid verzocht de gemeente Leiedal om de site aan te kopen en samen op zoek te gaan naar middelen en methodieken om een omzetting naar een 'groene' bestemming in fases mogelijk te maken, want die sluit beter aan bij de bestemming van de Scheldemeersen. Het is de allereerste keer dat Leiedal een oud bedrijventerrein aankoopt niet om het te herontwikkelen als reconversieproject, maar om het integraal om te zetten in groene ruimte. Het is een eerste grote stapsteen binnen de regionale territoriale transitiedoelstellingen die Leiedal samen met lokale besturen en streekactoren heeft uitgeschreven. Een ander project dat in het kader van de bouwshift nader wordt onderzocht, in opdracht van de gemeente Avelgem, is het inbreidingsproject Driesstraat, met het oog op de realisatie van een klimaatneutraal woonpark. Leiedal heeft de verwervingsonderhandelingen met de eerste grondeigenaars intussen opgestart.

3.2 Ruimte en Leefomgeving

Leiedal staat voor deskundigheid op het vlak van ruimte en leefomgeving. Dat geldt zowel voor planvorming als voor dossiers die om een langetermijnvisie, gedegen terreinkennis en continuïteit vragen. Leiedal verstevigde in 2020 het partnerschap met lokale besturen, werkte grens- en sectoroverschrijdend en vertaalde visies en plannen op het terrein. Binnen dat partnerschap met de lokale besturen en tal van anderen maakte Leiedal in 2020 werk van de verdere uitwerking van de regionale ruimtelijke visies, waarbij veel aandacht ging naar de dynamiek van het ondernemen, doordacht ruimtegebruik, kernversterking, hernieuwbare energie, ontharding, biodiversiteit, klimaatneutraliteit, duurzame mobiliteit en de uitbouw van het blauw-groene netwerk. Dat gebeurde zowel via regionale strategieën als via lokale plannen en projecten.

3.2.1 Geïntegreerd en gebiedsgericht

In 2020 werd gefocust op

- intergemeentelijke en regionale visievorming en projecten
- lokale visievorming en planning

REGIONALE EN INTERGEMEENTELIJKE VISIEVORMING EN PROJECTEN

Strategisch project Contrei, samenwerken aan een regio in transitie

Het strategisch project Contrei of de 'geïntegreerde gebiedsontwikkeling voor de regio van Leie en Schelde' kadert binnen de tiende oproep van 2018 van de Vlaamse overheid voor aanvragen van strategische projecten in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Gedurende het driejarige traject van het strategisch project Contrei willen we de geïntegreerde gebiedsontwikkeling operationaliseren door zowel in te zetten op inhoud als op procesvoering. Concreet omvatten de werkzaamheden van het projectteam de opvolging, ondersteuning en uitwerking van de lopende regionale acties met doorstart die zijn opgenomen in de interbestuurlijke samenwerkingsovereenkomst (www.leiedal.be/interbestuurlijkesamenwerking). Met de uitvoering van deze acties wil het projectteam Contrei, samen met de trekkers van de acties en met de betrokken actoren, een antwoord bieden op de specifieke ruimtelijke uitdagingen voor Zuid-West-Vlaanderen. Het betreft de volgende regionale acties:

ENES, activerings- en herstructureringsstrategie voor (watergebonden) bedrijvigheid in de regio

We volgen het ENES-traject (Economisch Netwerk Seine-Schelde) mee op in het kader van het strategisch project Contrei. Het gaat over een traject van De Vlaamse Waterweg. In samenwerking met de partners werkt De Vlaamse Waterweg aan een strategie om (watergebonden) bedrijfssites te activeren en te herstructureren en om een bijkomend aanbod te integreren. Op korte termijn wordt de optimalisatie van het bestaande aanbod beoogd. De ruimere ambitie is een algemene herstructurering van watergebonden bedrijvigheid langs de Leie, het kanaal Roeselare-Leie, het kanaal Bossuit-Kortrijk en de Schelde. Watergebonden bedrijvigheid wordt niet alleen in Zuid-West-Vlaanderen maar in de ruime(re) regio bekeken.

Vanuit De Vlaamse Waterweg kwam het initiatief voor de oprichting van een Economisch Netwerk Seine-Schelde (ENES). Alle partijen hebben daar in de zomer een intentieverklaring voor

goedgekeurd waarin het doel en de werking van het traject zijn bepaald. Ook Leiedal zal zich engageren binnen ENES.

Met ENES willen De Vlaamse Waterweg en partners inzetten op twee sporen. Enerzijds op het uitwerken, uitvoeren, monitoren en evalueren van concrete en gerichte (gezamenlijke) acties kaderend binnen drie specifieke en actuele thema's, om zo vanuit de markt infrastructurele of economische knelpunten en bottlenecks weg te werken. De thema's zijn het opzetten van een informatie- en uitwisselingsplatform voor de voorbereiding en realisatie van het Seine-Scheldeproject in onze regio, het optimaliseren van watergebonden bedrijventerreinen binnen het werkingsgebied van ENES (hiervoor werd reeds een tool ontwikkeld) en het stimuleren en ondersteunen van initiatieven rond watergebonden transport en innovatie.

Anderzijds wordt ingezet op de uitbouw van een (digitaal) platform inzake kennisdeling en – uitwisseling met het bredere private en publieke werkveld. Hierbij is het niet alleen de bedoeling te zoeken naar synergieën tussen de vele bestaande studies, acties en inzichten. De partners willen ook werk maken van het capteren van allerlei opportuniteiten, signalen en ontwikkelingen uit de bedrijfswereld.

Activeren van productieve landschappen

Naar aanleiding van de Regiovisie voor Zuid-West-Vlaanderen en het Klimaatmanifest dat in 2018 binnen ZeroRegio werd opgemaakt, hebben we een analysetraject rond productieve landschappen opgestart en stond ook het jaarlijkse Klimaatatelier in 2019 in het teken van de open ruimte. In 2018 en 2019 werd de eerste analyse besproken met de verschillende partners (Boerenbond, ANB, Natuurpunt, ILVO, etc.). Op basis daarvan werd in 2020 beslist om de bevindingen te bundelen. Deze bundel geldt niet als een beleidsdocument, maar geeft wel een beeld weer van de stand van zaken in onze druk bevraagde open ruimte. De lokale besturen werden in 2020 ingelicht via meerdere fora (IGORO, werkgroep Burgemeestersconvenant) en kregen de kans om hun feedback door te geven.

ZeroRegio liep in september 2020 ten einde, en dus nemen we het traject productieve landschappen nu mee in het strategisch project Contrei. Productieve landschappen werd in het kader van de overeenkomst rond interbestuurlijke samenwerking met de Provincie en de Vlaamse overheid opgenomen als een van de acht 'acties met doorstart'. Begin 2020 werd een workshop georganiseerd om de speerpunten van het traject vast te leggen. Door corona werd dit proces echter bemoeilijkt. De ambitie van productieve landschappen is concrete acties te ondernemen. Vanuit een cartografische analyse en evaluatie van de regio zouden zowel specifieke werkpakketten als interessante werkcases/pilootprojecten naar boven komen. De cartografische analyse is bij alle partners al deels opgestart. Toch zullen de resultaten in de toekomst nog verzameld moeten worden om er – bij wijze van workshops– conclusies uit te trekken.

Naargelang van de kenmerken van de locaties die uit de cartografische analyse naar boven komen, zullen specifieke (thematische) werkpakketten worden samengesteld. Op basis van het al gevoerde traject zien we alvast de volgende werkpakketten:

- initiatieven die ontwikkelingsmogelijkheden voor een toekomstgerichte duurzame landbouw in de open ruimte versterken

- synergieën, verwevenheid en meervoudig ruimtegebruik in de open ruimte met het oog op sterkere ecosysteemdiensten: landbouw, waterhuishouding, bodem, erfgoed, recreatie, energie, bos- en natuurontwikkeling, biodiversiteit
- beleidsontwikkeling voor ruimtelijke afwegingen vanuit het fysieke systeem: versterken van de koppeling tussen onderbouw (water en bodem) en bovenbouw (functies)

Specifieke sectorale doelstellingen zoals natuur- of bosontwikkeling spelen zich vanzelfsprekend ook in de open ruimte af. Op het IBO van 29 mei 2020 werd gevraagd naar een regionale bosstrategie en nu wordt bekeken hoe bosuitbreiding in de regio kan worden opgenomen.

Onderzoek en visievorming kleinhandel in de regio en omgeving

Voor de uitwerking van de krachtlijn 'versterken van kernen en stedelijk netwerk' in de regiovisie zetten we in op een kernversterkend handelsbeleid met het oog op een kleiner maar kwalitatiever aanbod. Dat betekent dat we zowel de kernen versterken (inzetten op identiteit en beleving, duurzame mobiliteit, terugdringen leegstand, duurzame vestigingsmogelijkheden) als de ontwikkeling in de periferie in de hand houden (streven naar een complementariteit van de commerciële activiteiten op vlak van schaal en type t.o.v. de kerngebonden handel, inzetten op beter ruimtelijk organiseren).

Deze actie wordt uitgewerkt binnen het strategisch project Contrei en het project KI:SS. In het proces worden de lokale besturen, het provinciebestuur en Vlaio allemaal nauw betrokken.

In 2019 werd de bestaande toestand grondig geanalyseerd om aan de hand van kaarten en grafieken de problematieken en uitdagingen rond baanwinkels en bovenlokale kleinhandels- en winkelzones zichtbaarder en tastbaarder te maken. Ook de trends werden benoemd en er gebeurde een analyse van het beleid dat werkt op detailhandel.

Dat heeft geleid tot een aanzet van algemene aanbevelingen en concrete bouwstenen voor een regionale strategie rond kleinhandel. Die aanzet van regionale visie werd in het voorjaar van 2020 besproken met een ambtelijke werkgroep, experts en de lokale partners. Er werd voorgesteld om vanuit een gedragen regionale visie te werken op de vertaling van die visie naar concrete instrumenten, ondersteuning bij het detailhandelsbeleid van gemeenten en dialoog en communicatie over de visie.

Vervoerregio Zuid-West-Vlaanderen

In 2020 werd binnen de vervoerregio volop gewerkt aan de opmaak van een regionaal mobiliteitsplan. De focus lag vooral op het uitwerken van een regionaal openbaarvervoersplan volgens het nieuwe principe van basisbereikbaarheid. Als aanvulling op het herwerkte busaanbod werd ook een systeem van vervoer op maat uitgetekend, waarbij Leiedal de ervaring met auto- en fietsdeelsystemen die ze met SHARE-North heeft opgedaan volop kon inbrengen. De doelstelling is de inbedding van basisbereikbaarheid in het specifieke ruimtelijke kader van Zuid-West-Vlaanderen.

Gewestelijk RUP K-R8, inclusief ontwerpend onderzoek in functie van het ruimtelijke ontwikkelingskader voor Hoog Kortrijk

Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) K-R8 heeft als doelstelling 'het verbeteren van de leefbaarheid in de omgeving Hoog Kortrijk (Kortrijk-Zuid) en Kortrijk-Oost'. Beide verkeerscomplexen en het al dan niet sluiten van de R8 ertussenin worden niet louter op zich bekeken, maar wel in samenhang met de inzet op alternatieve mobiliteitsoplossingen en het nadenken over ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving. De doorstroming van het openbaar vervoer verbeteren, diverse vormen van gedeelde mobiliteit aanmoedigen, veilige fietsverbindingen aanleggen en de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden evalueren moet allemaal bijdragen tot de oplossing.

Het GRUP is een doorstart van de verkenningsfase in het complex project K-R8. Het Departement Omgeving is opdrachthouder voor de opmaak van het GRUP K-R8 en de coördinator van het strategisch project Contrei maakt deel uit van het (kern)planteam. Dat kernplanteam bestaat voorts uit het Departement Omgeving, AWV, Mobiliteit en Openbare Werken, strategisch project Contrei en de stad Kortrijk.

In 2020 werden de thema's ter voorbereiding van de verfijnde startnota opgenomen en onderzocht (modal shift, methodiek MER, doorrekening mobiliteit, ruimtelijke ontwikkelingen...). De onderzoeksvragen in het kader van die thema's werden ook telkens besproken in het (kern)planteam en indien nodig of gewenst bijgestuurd of uitgediept.

In de regiovisie zijn 5 regionale ontwikkelingspolen aangeduid: Hoog Kortrijk, Kortrijk-Oost, Kortrijk-Noord, omgeving luchthaven Wevelgem en Waregem-Zuid. Voor die regionale ontwikkelingspolen zijn een aantal doelstellingen geformuleerd, kort samengevat onder vier ruimtelijke ambities, met name: inzetten op multimodale ontsluiting, slim en kwalitatief verdichten, uitwerken van een robuuste groene drager en het geïntegreerd aanpakken van de weginfrastructuur. De bedoeling is om deze ambities per regionale ontwikkelingspool ruimtelijk te gaan vertalen op basis van ontwerpend onderzoek.

Voor Hoog Kortrijk werden stappen gezet voor de actualisatie van het masterplan 2012, op basis van de plandoelstellingen in de startnota van het GRUP K-R8. De projectcoördinator van het strategisch project Contrei was betrokken bij verschillende bilaterale gesprekken met belangrijke actoren op het terrein, zoals Vives, Kulak en Syntra. Er werd gepolst naar hun toekomstplannen, maar de momenten werden ook aangegrepen om het beleidskader telkens duidelijk mee te geven en te illustreren, namelijk de vier ruimtelijke ambities voor de regionale ontwikkelingspolen (zie hierboven) die ook de beleidsdoelstellingen vormen voor het GRUP K-R8.

In 2020 hebben we ook samenvattende ambitiekaarten opgemaakt waarbij concrete ruimtevragen werden gekoppeld aan de ruimtelijke ambities voor Hoog Kortrijk en Kortrijk-Oost. Enkele ruimtelijke keuzes werden daarbij al naar voren geschoven, zoals het streven naar een één-campusmodel voor Kulak-Vives-Syntra en het versterken van de groenstructuur met het behoud en de ontwikkeling van Vlasakker tot een publieke groenzone. De ambitiekaarten nemen we ook op in de verfijnde startnota van GRUP K-R8.

Een aantal ontwikkelingszones wordt (ontwerpmatig) nog verder onderzocht, zoals de ontwikkelingspotenties voor de omgeving Kortrijk Xpo, Kapel Ter Bede en Langwater.

Complex project voor de opwaardering van het Kanaal Bossuit-Kortrijk

Het complex project 'Opwaardering en/of aanpassing van het Kanaal Bossuit-Kortrijk voor schepen klasse Va' moeten we zien binnen het Seine-Scheldeproject dat in een Europese context de realisatie beoogt van een binnenvaartverbinding op groot gabarit tussen het Seine- en het Scheldebekken. De projectdoelstellingen zijn de verruiming van het kanaal over de volledige lengte, de aansluiting op de Leie in Kortrijk, de bouw aldaar van een nieuwe sluis en de ontwikkeling van een regionaal overslagcentrum. Daarnaast onderzoeken we ook de bijkomende potenties voor watergebonden bedrijvigheid langs het kanaal.

De Vlaamse Waterweg trekt dit project. Conform het procesverloop van complexe projecten zijn ook een ambtelijke werkgroep en een stuurgroep actief. Leiedal en de projectcoördinator Contrei zijn betrokken in beide overlegmomenten.

In 2020 werd de onderzoeksfase van het project afgerond. Bij de opstart lag de focus in hoofdzaak op de ruimtelijke inpassing van de infrastructuur met de daaraan gekoppelde economische ontwikkelingsmogelijkheden. In de loop van de onderzoeksfase werd deze veeleer technische benadering verruimd tot een geïntegreerde aanpak, waarin ook aandacht is voor natuur, zachte recreatie en stadsontwikkeling. Eind 2020 werden 29 onderzoeksrapporten en de synthesesnota opgeleverd.

Zowel Leiedal als het projectteam Contrei volgde de onderzoeksfase nauwgezet op. Ze ondersteunden de lokale besturen bij de uitwerking van een gedragen regionaal standpunt via goedkeuring op de Conferentie van Burgemeesters en de RegioRaad.

Gebiedsgerichte uitwerking van de regionale ontwikkelingspool omgeving luchthaven Kortrijk-Wevelgem

De luchthaven Kortrijk-Wevelgem is een van de vijf regionale ontwikkelingspolen in de regiovisie. In die visie zijn doelstellingen geformuleerd omtrent vier ruimtelijke ambities: multimodale ontsluiting, slimme en kwalitatieve verdichting, een robuuste groene drager en een geïntegreerde aanpak van de weginfrastructuur. De vier ambities willen we per ontwikkelingspool ruimtelijk vertalen op basis van ontwerpend onderzoek.

Het ontwerpend onderzoek voor de omgeving van de luchthaven werd toegekend aan het ontwerpteam Blauwdruk/LAMA, aangesteld door het Departement Omgeving. DOMG wil daarmee een constructieve dialoog tot stand brengen tussen de diverse actoren, om zo te komen tot een gedragen toekomstvisie voor het gebied. En dat gebied wordt bekeken vanuit twee op elkaar af te stemmen invalshoeken, met name 'de uitbouw en opwaardering van de open en groene ruimte' en 'knooppuntontwikkeling: multimodaliteit in relatie tot een kwalitatief ruimtelijk rendement'.

De opdracht zou in het voorjaar van 2020 van start gaan. Door COVID-19 kon het startoverleg pas in de zomer plaatsvinden. De workshops zijn uitgesteld tot 2021. De analysefase is wel al voor een stuk gebeurd. Leiedal heeft in die zin de ecosysteemdiensten geanalyseerd. Leiedal gaf ook input tijdens de bilaterale overlegronde in augustus 2020.

Geïntegreerde aanpak Leievallei

Rivierherstel Leie koestert de ambitie om 500 ha natte natuur te realiseren tussen Wervik en Deinze. Het hoort bij het Seine-Scheldeproject om de Leie op te waarderen tot klasse Vb. Vanuit het Vlaamse gewest loopt een traject om die doelstelling om te zetten in grondaankopen en natuurinrichting. Leiedal slaat de brug met lokale ambities, zoals het Barakkenpark in Menen.

Het Departement Omgeving heeft een studie opgestart voor een analyse en visievorming van de Leievallei tussen Bavikhove en Deinze, als voorbereiding op een verdere afbakening van de agrarische en natuurlijke structuur. Via het strategisch project Contrei en het interbestuurlijk overleg heeft Leiedal dit mee opgevolgd. Leiedal volgt eveneens de werkgroep Recreatie om de recreatieve mogelijkheden bij de Leiewerken te optimaliseren.

Interbestuurlijk Overleg (IBO) Zuid-West-Vlaanderen

De werking van het projectteam Contrei kadert binnen de interbestuurlijke overlegstructuur, die is opgezet met het oog op coördinatie en onderlinge afstemming tussen de regionale acties. De nadruk ligt op een geïntegreerde benadering i.p.v. een sectorale, op een verbindende houding tussen lokale en bovenlokale besturen en op kwaliteit i.p.v. kwantiteit.

Het projectteam Contrei bestaat uit vertegenwoordigers van het Departement Omgeving, de Provincie West-Vlaanderen (dienst Ruimtelijke planning en gebiedswerking) en de projectcoördinatie Contrei. Het team bewaakt de stand van zaken en de vooruitgang van het strategisch project.

Het interbestuurlijk overleg Zuid-West-Vlaanderen bestaat uit de betrokken besturen op lokaal, provinciaal en Vlaams niveau. Het overleg staat in voor de bestuurlijke (politieke), beleidsmatige afstemming van de regionale acties en bereidt de (inter)bestuurlijke besluitvorming voor. Deze projectstructuur is ook opgenomen in de interbestuurlijke samenwerkingsovereenkomst, opgemaakt in 2018 tussen Vlaanderen (DOMG en MOW/AWV), de Provincie en de 13 gemeenten en steden van Zuid-West-Vlaanderen (vertegenwoordigd door Leiedal).

ZeroRegio

Het strategisch project ZeroRegio, dat eind september 2020 na een periode van drie jaar afliep, ambieerde in hoofdlijnen een klimaatneutrale regio in 2050. Zuid-West-Vlaanderen zal zich enerzijds moeten aanpassen aan de gevolgen van het gewijzigde klimaat (klimaatadaptatie), maar zal ook anderzijds zijn eigen bijdrage tot de klimaatverandering tot nul moeten herleiden (klimaatmitigatie).

De visievorming binnen ZeroRegio werd opgehangen aan de drie krachtlijnen uit de regionale ruimtelijke visie voor regio van Leie en Schelde: het blauw-groene netwerk kwalitatief ontwikkelen, kernen en stedelijk netwerken versterken en productieve landschappen activeren. Hoewel de krachtlijnen elk principes in zich dragen die ons leren om te gaan met de klimaatverandering, zijn extra winsten pas mogelijk als we slimme koppelingen maken. Door dergelijke projecten binnen ZeroRegio uit te werken en op te volgen, streven we naar een ruimtelijke vertaling van het concept klimaatneutraliteit.

In het eerste werkingsjaar van ZeroRegio werd het Klimaatmanifest opgemaakt, waarin voor elke

krachtlijn meerdere maatregelen werden opgenomen. In 2020 werd het traject rond productieve landschappen afgerond met een uitgeschreven neerslag van de analyse. Er werd een burgeractie ondernomen rond het ontharden van de publieke ruimte en de eigen voortuin. In totaal werden 17 voortuinen in de regio onthard. ZeroRegio stond in voor de financiering van het plantgoed. In de regionale onthardingsstrategie werd de doelstelling afgetoetst om de verhardingsgraad in Zuid-West-Vlaanderen tegen 2040 te herleiden tot het Vlaamse gemiddelde. Daarbij hebben we de regio ingedeeld in verschillende typegebieden, waarvoor telkens tal van strategieën werden aangereikt.

Het eindrapport van ZeroRegio werd eind september met de Vlaamse overheid besproken.

Regionale onthardingsstrategie

De voorbije drie jaar kon Leiedal met steun van de Vlaamse overheid werken aan het strategisch project ZeroRegio, met als doel de regio ruimtelijk aan te passen aan de gevolgen van de klimaatverandering en de eigen bijdrage tot de klimaatverandering tot nul te herleiden. In dat kader werd de regionale onthardingsstrategie opgemaakt om de doelstellingen uit het beleidsplan te actualiseren en te realiseren. Om tegen 2040 onder het Vlaamse gemiddelde te zakken, zullen we ongeveer 550 ha moeten ontharden (18 m² per inwoner).

In de regionale onthardingsstrategie verdelen we de regio onder in 6 typegebieden. We analyseren ze en stellen strategieën voor, geïllustreerd met een aantal goede voorbeelden en ontwerpend onderzoek. Via GIS-analyse werd het potentieel voor ontharding per typegebied zo veel mogelijk berekend en in kaart gebracht.

BRV Bouwshift

Naar aanleiding van een tweede oproep voor pilootprojecten die bijdragen tot het uitwerken van de centrale doelstellingen uit de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) heeft Leiedal samen met de 13 steden en gemeenten uit Zuid-West-Vlaanderen een aanvraag ingediend voor de opmaak van een regionale bouwshiftstrategie. Het pilootproject werd eind 2020 goedgekeurd, met als bedoeling een totaalaanpak van de bouwshift te formuleren, gekoppeld aan concrete planologische en financiële instrumenten en toegepast op concrete cases. Twee andere projecten die goedgekeurd werden zijn het openruimteplan voor Kortrijk-Zwevegem en de gebiedsontwikkeling in Kuurne en Deerlijk.

Vorbereiden en opstarten van subsidieprojecten rond circulariteit

De vraag naar ruimte om te ondernemen neemt in onze regio toe, en dus wil Leiedal binnen het Interreg-project Circ-NSR een verticaal bedrijfsgebouw realiseren om het stijgende tekort aan middelen zoals ruimte en water op te vangen. De Stapel op Evolis is de ideale locatie om een gestapeld productiegebouw te onderzoeken. Leiedal wil er bovendien circulaire principes toepassen en duurzaamheid promoten. Circ-NSR loopt van 01/02/2020 tot 31/01/2023.

In 2020 heeft Leiedal een bestek uitgeschreven waarop internationale multidisciplinaire expertenteams konden intekenen. In 2021 wordt het team geselecteerd en krijgt het één jaar de tijd voor ontwerpend onderzoek naar een verticaal bedrijfsgebouw voor gestapelde productie, met aandacht voor architectuur, technieken en stabiliteit, duurzame waterhuishouding, gedeelde mobiliteit, de levenscyclus van materialen en hernieuwbare energiesystemen. Het expertenteam let op een sluitend communicatietraject en verleent juridisch advies om bv. belemmeringen op te lossen en een samenwerkingsmodel voor kmo's op te starten. Het team stelt ook een blauwdruk of

draaiboek op waarmee Leiedal eenzelfde ambitieniveau inzake circulariteit en duurzaamheid kan implementeren bij andere (nieuwe) bedrijfsgebouwen en bouwprojecten in Zuid-West-Vlaanderen.

De Blauwe Ruimte

Het Blauwe Park van de Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai is voor de buitenwereld de herkenbare vertaling van een grensoverschrijdende armatuur die het blauw-groene netwerk vormt. De website werd verder aangepast aan de nieuwe ontwikkelingen van de Blauwe Ruit en de Blue Walks.

2020 was het jaar van de Blauwe Ruit, de fietslus van 90 km centraal in het Blauwe Park. Leiedal stond in voor het ontwerp van de signalisatieborden en de opmaak van een kaart die gratis werd verdeeld via de toeristische kanalen. Door het coronavirus kon er geen officiële opening zijn, maar in de zomermaanden heeft menig fietser de lus al ontdekt. Daarnaast werd in het kader van TRIPOD een specifieke catalogus opgemaakt voor ruimtelijke ingrepen op het parcours van de Blauwe Ruit.

Bekkenwerking

Het derde stroomgebiedsbeheerplan is in voorbereiding met gebiedseigen delen voor het Leiebekken en het bekken van de Bovenschelde. Het geeft de doelstellingen en maatregelen weer voor een goede toestand van het oppervlakte- en grondwater, met aandacht voor zowel overstromingen als droogte en klimaatsverandering. Via de overlegstructuren heeft Leiedal mee input gegeven aan deze cruciale plannen voor een integraal waterbeleid. De bekkenwerking werd ook toegelicht op het intergemeentelijk overleg.

Voedselstrategie

Leiedal is partner in het PDPO-project Voedselrijk (Plattelandsontwikkeling). Binnen een regionale voedselstrategie legt dat project de klemtoon op de relatie tussen de lokale consument en producent. Leiedal participeert ook in het voedselnetwerk van de VVSG en het openruimteplatform Voedsel+Land+Schap. Daardoor konden we binnen het traject van productieve landschappen en het Burgemeestersconvenant de ruimtelijke aspecten van voedselproductie integreren.

VALYS

Corona, in combinatie met de Franse verkiezingen, zorgde voor een moeilijke samenwerking met Frankrijk. Op het terrein konden de Vlaamse gemeenten verder werken aan de realisatie van hun groenprojecten. Leiedal bouwt in samenwerking met de Eurometropool voort aan de uitbreiding van de Leieparkkaart tot een VALYS-kaart. In 2020 werden daartoe verdere afspraken gemaakt met de partners.

Riviercontract Heulebeek

Na de opstart in 2019 liep in 2020 een participatietraject om acties en maatregelen te detecteren die bijdragen tot een klimaatbestendig waterbeleid voor de Heulebeek. Dat leverde een hele waslijst op die in samenspraak met de actoren werd herleid tot effectieve engagementen die in een riviercontract worden opgenomen. Leiedal pleit daarbij voor een integrale benadering van de blauw-groene as van de Heulebeek via een actualisatie van het rapport Heerlijke Heulebeek van 2008. Binnen het stroomgebiedsbeheerplan wordt de Heulebeek voorgesteld als 'aandachtsgebied' (prioriteit 5).

Water+Land+Schap Gaverbeek

Op basis van de geïntegreerde visie op de Gaverbeek (2018) werd in 2019 het projectvoorstel goedgekeurd binnen de oproep Water+Land+Schap. Dat landinrichtingsproject voorziet 500.000 euro Vlaamse steun voor lokale inrichting in het bekken van de Gaverbeek. Leiedal treedt op als facilitator van de lokale coalitie van landbouwers, gemeenten, waterloopbeheerders en andere actoren. De demoprojecten voor waterbekkens en erosiebestrijding werden niet goedgekeurd, maar ze kunnen wel opnieuw worden ingediend. In dat licht werd de problematiek bekeken van waterbekkens met of zonder afdichting in functie van een waterbalans. Met de stuur- en kerngroep werden de verdere lijnen besproken om naast de demoprojecten een landinrichtingsplan op te maken, in samenspraak met de gemeenten.

Halfweg 2020 kwam er extra budget vrij voor Water+Land+Schap in het kader van de Blue Deal en Co-Adapt. Een projectvoorstel voor de Kasselrijbeek - vanuit Leiedal samen met de provincie en de gemeenten Deerlijk en Anzegem - werd goedgekeurd. Een projectvoorstel rond de Ooievaarsnestbeek is nog lopende. In het stroomgebiedsbeheerplan wordt de Gaverbeek voorgesteld als 'aandachtsgebied' (prioriteit 4).

Openruimteplan Kortrijk/Zwevegem

Het openruimteplan is een gebiedsgerichte en geïntegreerde visie op landschapontwikkeling in het interfluvium. Het stelt een multifunctioneel gebruik van de open ruimte voorop, met respect voor de huidige gebruikers, en onderzoekt hoe synergieën kunnen ontstaan tussen die ruimtegebruikers. Het openruimteplan kan worden gezien als een van de beleidskaders van het toekomstige ruimtelijk beleidsplan in Kortrijk. Het vormt het grotere kader om in een tweede fase een of meerdere landinrichtingsprojecten (spoor 2) te kunnen opmaken.

Leiedal is in 2020 gestart met de eerste fase van de opmaak van het openruimteplan. De verkenningsfase gebeurde gezamenlijk als intergemeentelijk project, aangezien de eerste fase van het plan hetzelfde traject doorloopt, dezelfde thema's aansnijdt en hetzelfde landschap behelst als het natuur- en bosontwikkelingsplan van de gemeente Zwevegem. Het openruimteplan en het natuur- en bosontwikkelingsplan hebben op korte termijn de uitvoering van de beleidsdoelstellingen opgenomen in de meerjarenbegroting van beide gemeenten, en trachten op lange termijn een concrete visie te formuleren rond onder andere de natuur- en bosdoelstellingen van stad en gemeente.

In de eerste fase werd in het najaar van 2020 een desktopstudie uitgevoerd waarbinnen de bestaande visies, beleidsdoelstellingen en basiskaartlagen verzameld en geanalyseerd werden. Tijdens een tweedaagse workshop werden op basis van die eerste analyses ook de eerste hypothesen geponeerd en projectlocaties geselecteerd. Door al in deze fase een aantal uitvoeringsprojecten te selecteren, kan het draagvlak voor het openruimteplan groeien. Door in gesprek te gaan met de verschillende belangengroepen (Boerenbond, Natuurpunt) en hogere overheden (ANB, Provinciale Technische Dienst Waterlopen, VLM...) willen we immers evolueren naar een gedragen openruimteplan.

LOKALE VISIEVORMING EN PLANNING

Leiedal ondersteunt de gemeenten bij de opmaak van intergemeentelijke ruimtelijke beleidsplannen, masterplannen, lokale detailhandelsstrategieën en ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Begeleiding ruimtelijke uitvoeringsplannen

Leiedal begeleidt de lokale besturen bij de opmaak van gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP). In 2020 liepen er in totaal 65 zulke RUP's. In 2020 werd de gezondheidstoets erin geïntegreerd. De gezondheidstoets is complementair aan de beoordeling van de milieueffecten en detecteert kansen en opportuniteiten om gezondheidswinst te boeken in de ruimtelijke inrichting. Daarnaast ondersteunde Leiedal de gemeenten verder om te voldoen aan de DSI-verplichtingen (digitale stedenbouwkundige informatie). In die zin volgt Leiedal de evoluties vanuit Vlaanderen op de voet en treedt ze als klankbord op.

De ontwikkelingsperspectieven in een RUP worden ook door ondersteuning op het vlak van projectregie in de praktijk gerealiseerd. Dat gaat om een grote diversiteit van zaken die op maat en in overleg worden bepaald: onderhandelingen voor verwervingen, het doorlopen van trajecten van verkoop onder voorwaarden/concessies, het voorbereiden van beleidsbeslissingen... Dat was onder meer het geval voor het RUP Gemeentepark in Zwevegem.

Masterplan Wevelgem

Wevelgem heeft een masterplan uitgewerkt voor zijn centrum. Het gemeentebestuur doet daarvoor een beroep op de capaciteit en de kennis van Leiedal. De intercommunale neemt de rol op om de onderhandelingen te voeren met het oog op de aankopen, om aanvullend ontwerpend onderzoek uit te voeren en procesmatige begeleiding aan te bieden.

Masterplan GBS Hoogstraat Wevelgem

Leiedal is aangesteld voor de opmaak van een masterplan voor de gemeentelijke basisschool in de Hoogstraat in Wevelgem. Het betreft de opmaak van een langetermijnvisie voor de ontwikkeling van de schoolsite binnen het bouwblok tussen de Hoogstraat, Lode de Boningestraat, Brugstraat en de N8. De gemeentelijke sporthal op de huidige zwembadsite zal in de toekomst verdwijnen en de gemeentelijke basisschool heeft een nieuwe sportzaal nodig op eigen terrein. De academie voor beeld, momenteel in het voorgebouw in de Hoogstraat, wordt geherlokaliseerd. De gebouwen aan de straatkant op de site komen hierdoor vrij voor gebruik door de school. De school heeft ook behoefte aan een grotere eetzaal, een zichtbaarder onthaal, een duidelijke hoofdingang, een ruimere en groenere speelplaats... Deze vragen werden beantwoord bij de opmaak van een masterplan voor de site in een workshop met Els Nulens. De resultaten worden in 2021 verder verwerkt.

Masterplan Gullegem

De gemeente Wevelgem wil graag een nieuw ontmoetingscentrum voor Gullegem. In een eerder ontwerpend onderzoek werd ervoor gekozen om dat ontmoetingscentrum op een nieuwe locatie te bouwen, en het te koppelen aan een centrumvernieuwing met openlegging van de Heulebeek. Deze visie werd in samenwerking met Els Nulens verfijnd.

Masterplan Deerlijk

Leiedal staat in voor ontwerpend onderzoek in het kader van een ruimtelijk-strategische toekomstvisie voor de gemeente Deerlijk. Die toekomstvisie gaat in op ruimtelijke vraagstukken zoals de verdichting in de centra en dorpen, de toekomstvisie op verkavelingen, de toekomst van onbebouwde woonuitbreidingsgebieden, de structurele verbetering van het trage wegennet, de

ruimtelijke opwaardering van de centra, dorpen en gehuchten, de vrijwaring van de open ruimte, de blauw-groene dooradering van de gemeente, de samenhang tussen strategische projecten etc. Leiedal heeft hier in 2020 een eerste interne workshop voor georganiseerd met afgevaardigden van de gemeente en het ontwerp bureau plusoffice. De resultaten van de workshop werden voorgesteld aan het college van burgemeester en schepenen en de Gecoro (gemeentelijke commissie ruimtelijke ordening).

Visievorming zonevreemde bedrijven Zwevegem

Leiedal heeft voor Zwevegem een methodiek uitgewerkt voor het definiëren van de ontwikkelingsperspectieven van zonevreemde bedrijven waarvoor een tiental jaar geleden sectorale bijzondere plannen van aanleg (BPA) werden opgemaakt. Veel van die bedrijven zijn parse sproeten en liggen vaak in de open ruimte. Vanuit de algemene ambities rond de bouwshift, reconversie en verweving werd voor die locaties een afweging gemaakt met de focus op bedrijfslocatie en -methodiek. Dat resulteerde per bedrijf in een ontwikkelingsvoorstel en randvoorwaarden voor de toekomstige ontwikkeling.

Woonbeleid

De Vlaamse Wooncode kent de gemeente in het lokaal woonbeleid een regisseursrol toe. Het woonbeleidsplan is het uitgelezen instrument om effectief het voortouw te nemen in een kwalitatieve en kwantitatieve meerjarenplanning van het woonbeleid.

Leiedal werkte aan een woonstudie van de gemeente Kuurne voor de beleidsperiode 2021-2025. De opdracht bestond uit een actualisatie van het cijfermateriaal van de vorige woonstudie en de formulering van aanbevelingen rond uit te werken beleidsacties. In 2020 werd deze opdracht uitgevoerd in samenwerking met de ambtenaar Wonen van de gemeente en voorgesteld aan het college van burgemeester en schepenen.

Leiedal is in 2020 gestart met de woonstudie van de stad Wervik. De woonstudie is een analysedocument, opgebouwd aan de hand van de actieplannen uit het woonbeleidsplan 2014-2019. Er wordt begonnen met een voortgangstoets van het huidige woonbeleidsplan en een knelpuntenanalyse van de huidige toestand, aangevuld met een participatietraject om te komen tot aanbevelingen voor het beleid.

Lokale visie detailhandel

Binnen het project KI:SS worden de specifieke uitdagingen van het handelsapparaat in de kernen onderzocht. Het project is een samenwerking tussen de Provincie, Unizo en Leiedal en focust op kernversterking in de gemeenten. Een van de werkpakketten is het bouwen aan een afgebakende ondernemingsvriendelijke kern. Binnen dat pakket wordt een lokale visie detailhandel uitgewerkt voor gemeenten uit de regio die hiervoor interesse hebben. Er wordt een economische en ruimtelijke analyse van de bestaande toestand gemaakt. Daarna organiseren we focusgroepen met het bestuur en de handelaars. Het eindresultaat is een reeks aanbevelingen voor het lokaal bestuur om detailhandel in de kern te ondersteunen.

In het voorjaar van 2020 werden de analyses van Harelbeke, Kuurne en Avelgem voorgesteld aan het lokale bestuur. In de tweede helft van het jaar werden er enkele focusgroepen georganiseerd.

Daarnaast hebben we ook interviews afgenomen met vastgoedontwikkelaars en supermarktketens in functie van de uitwerking van het masterplan van Wevelgem.

Groenplan Waregem

Leiedal is in 2020 gestart met de opmaak van een gemeentelijk groenplan voor de stad Waregem. Met dat groenplan wil de stad het algemene beeld van de bebouwde kernen in haar deelgemeenten duurzaam vergroenen. Enerzijds wil Waregem een sterkere rol voor de al aanwezige, versnipperde groenarealen in het publieke leven van de stad. Anderzijds wil ze een aantal nieuwe opportuniteiten detecteren en aanpakken (bv. verbindingen van bestaande groenarealen, centrumvernieuwingen, vergroenen van versteende wijken...). Deze strategie moet leiden tot een hogere kwaliteit en kwantiteit van het groen in de stad en deelgemeenten.

De focus lag vorig jaar op het bepalen van de concrete onderzoeksvraag of -vragen en de analyse van het bestaande groen. Op basis van die analyses wordt dit jaar een visie uitgewerkt voor alle bebouwde kernen van de deelgemeenten (Beveren-Leie, Desselgem, Sint-Eloois-Vijve en Nieuwenhove). Die visie moet dan weer leiden tot een concreet, actiegericht document dat de verschillende acties gefaseerd uiteenzet.

Inventarisatie en evaluatie voetpaden Wevelgem

In 2020 hebben we de voetpaden in Wevelgem geïnteriseerd en geëvalueerd. Dat gebeurde via een geoloket tijdens meerdere terreinonderzoeken. Na de verwerking van de verzamelde gegevens konden we verschillende gemeentediensten meer informatie bieden over de status, de breedte, de zichtbare toestand, obstakels en naadloze overgangen van de trottoirs. Deze dataset wordt nu verder gebruikt in het dagelijkse beheer van het openbaar domein van Wevelgem.

De opmaak van een kerkenbeleidsplan in Wervik

Leiedal ondersteunt Wervik bij de opmaak van het kerkenplan. In het voorjaar van 2020 werd een online enquête gehouden om te peilen naar de mening van de inwoners over de toekomst van de kerken in hun stad. Door de coronapandemie werden de verdere gesprekken met de betrokkenen even on hold gezet.

3.2.2 Ontwerpkracht en verbeeldend vermogen: inspirerende visualisaties en de stappen naar een virtual twin

In 2020 hebben we optimaal gebruikgemaakt van de ruimtelijke kennis uit diverse bronnen (lokaal, provinciaal, gewestelijk, Europees) om er wervende cartografische in- en overzichten mee te maken (Blauwe Park), analyses (HeatNet, energiestrategie...) tot zelfs grenzeloze toeristische fietskaarten (Contrei Live, Blauwe Ruit). 2020 was ook het jaar waarin we definitief zijn afgestapt van het veeleer planmatige 2D-(be)denken en de omschakeling voluit hebben gemaakt naar het 3D-(onder)handelen.

Heel waardevol en welkom was het gebruik van mobilemappingdata via de Street Smart-tool. Daarmee kun je van thuis uit of op kantoor de hele Leiedalregio gaan verkennen aan de hand van 360° panoramabeelden gekoppeld aan een 3D-puntenwolk. Daarnaast werden er ook al stappen gezet richting een 'virtual twin generator' d.m.v. het opzetten van een 3D-baseservice. Die stelt ons in staat om sneller inzichtelijkere 3D-modellen ter beschikking te hebben waarmee we in projecten

aan de slag kunnen. Dat alles maakt het mogelijk om selectief en vanop afstand een ontwerpvragestuk te analyseren en oplossingen te integreren, ze te toetsen aan de werkelijkheid en tastbaar te maken. Zo ontstaat er een veel vollediger ruimtelijke beoordelingsbasis die op verschillende manieren (isometrieën, renderings, VR, animatie...) gecommuniceerd kan worden naar alle betrokkenen in het stedenbouwkundige ontwerpproces.

3.2.3 Mix van instrumenten

In 2020 is opnieuw gewerkt met een veelheid van planologische instrumenten. Behalve de bekende instrumenten hanteren, focussen we ook op het verkennen van en experimenteren met een vernieuwd instrumentarium:

- landinrichtingsplannen
- de juridische en inhoudelijke mogelijkheden van een intergemeentelijk ruimtelijk beleidsplan gericht op het ontwikkelen van intergemeentelijke beleidskaders
- de mogelijkheden rond financiële verevening in het kader van planologische ruil

Landinrichtingsplan Gaverbeek

Sinds 2018 werken we nauw samen met de dienst Operationeel Waterbeheer van de Vlaamse Milieumaatschappij om de Gaverbeekvisie uit te voeren. De Gaverbeek is een onbevaarbare waterloop van eerste categorie die beheerd wordt door de VMM. De opwaardering gaat in het bijzonder over het weer openleggen van de ingekokerde Gaverbeek, het herinrichten van de oevers en oeverzones, het aantrekkelijker maken van open water in steden en gemeenten en het verhogen van de belevingswaarde van de Gaverbeek voor inwoners en passanten.

Leiedal maakt in Waregem en Harelbeke inrichtingsstudies op voor de herinrichting en opwaardering van de beek. In Waregem geldt dat voor de hippodroom, het Spei, het Jeugdeiland, Goed ten Nieuwenhove en het bedrijventerrein Deerlijk-Waregem. Momenteel wordt nagegaan of we een soortgelijk traject voor de Gaverbeekse meersen kunnen opmaken. In Harelbeke wordt het openleggen van de Gaverbeek onderzocht voor het Kollegeplein, de site van de KSA en de onderdoorgang met de Stasegemsesteenweg, zodat een blauw-groen lint verwezenlijkt wordt in de Collegewijk richting De Gavers. Ruimte en Leefomgeving (R&L) maakt de inrichtingsstudies op, Publieke Projectontwikkeling (PPO) neemt daarna de projectregie op om de studies ook uit te voeren.

Intergemeentelijk ruimtelijk beleidsplan

De afgelopen jaren heeft Leiedal binnen het strategisch project Rekovert+ een gedragen ruimtelijke regionale visie voor Zuid-West-Vlaanderen uitgewerkt, i.s.m. de 13 steden en gemeenten van de regio, het Departement Omgeving en de Provincie West-Vlaanderen. Na de bekrachtiging van de regiovisie werd bekeken om naast visie nog meer tot uitvoering te komen door de regionale gebiedsgerichte samenwerking sterker te verankeren.

De verankering gebeurt ten eerste door het uitwerken van projecten binnen het strategisch project Contrei. Ten tweede zet de regio er sinds 2019 ook op in om de regiovisie te verankeren via de intergemeentelijke ruimtelijke beleidsplanning. Voor de oproep Pilotprojecten BRV onderzocht Leiedal samen met de steden en gemeenten de mogelijkheid om een intergemeentelijk ruimtelijk beleidsplan op te maken op basis van de ruimtelijke regiovisie. Door het proces heen werd duidelijk

dat het zowel organisatorisch als politiek zeer complex is om één intergemeentelijk ruimtelijk beleidsplan op te maken. Daarom werd een alternatieve manier van verankering uitgewerkt.

Er werd gekozen om niet één intergemeentelijk plan op te maken, maar veeleer een proces van intergemeentelijke ruimtelijke beleidsplanning op te zetten. Op die manier blijft de ruimtelijke transformatie bekeken vanuit de regionale bril, maar is er ook ruimte voor de specifieke lokale situatie binnen iedere gemeente. Zo kan de gemeente ook haar eigen tempo binnen de ruimtelijke beleidsplanning bepalen. De regiovisie werd vertaald naar een intergemeentelijke strategische visie die door alle steden en gemeenten uit de regio zal worden gebruikt als basis voor hun eigen gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan. Daarnaast werd ook onderzocht om de regionale visie over woonuitbreidingsgebieden om te zetten naar een ruimtelijk beleidskader.

Verkennen van de mogelijkheden rond financiële verevening in het kader van planologische ruil

InnoFINS staat voor de 'implementatie van innovatieve financiering voor nature-based solutions in Vlaamse steden' en is een onderzoeksproject dat prof. Tom Coppens van de Universiteit Antwerpen in oktober 2020 heeft ingediend bij het FWO (Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek). Na eventuele goedkeuring in mei 2021 zal het 4-jarig onderzoeksproject onmiddellijk van start gaan.

Steden dienen een belangrijke rol op te nemen in strategieën voor klimaatadaptatie en –mitigatie. Met het oog op de klimaatverandering is er een groeiende noodzaak aan natuurgebaseerde oplossingen (NBO) om de groene, blauwe en hybride stedelijke infrastructuur te ontwikkelen. Hoewel investeringen in NBO's erg kosteneffectief blijken te zijn in het bereiken van milieu- en sociale doelen, zijn publieke budgetten vaak ontoereikend. De publieke onderfinanciering staat in schril contrast met de beschikbaarheid van private middelen voor investeringen. Dit project onderzoekt nieuwe verdienmodellen om private investeringen te activeren. In het onderzoeksproject zou Leiedal betrokken worden als 'cocreator', samen met de steden Antwerpen, Turnhout en Genk. Dat betekent dat Leiedal dan actief zal meewerken aan een tweetal living labs, de uitwisseling van expertise met het onderzoeksteam, een masterclass en de disseminatie van de onderzoeksresultaten aan de hand van een thematische workshop.

Klimaatfonds

Leiedal ondersteunt de gemeente Zwevegem bij de realisatie van onderdelen van het lokaal klimaatplan Zwevegem 2020-2025-2030, meer bepaald bij de opstart van een gemeentelijk klimaatfonds. Met dat fonds wil de gemeente middelen verzamelen van burgers, bedrijven en zichzelf om projecten te realiseren die klimaatvriendelijk zijn. De thema's waarop het fonds zal inzetten zijn klimaatneutraliteit, CO₂-reductie, natuur en bos (focus) en hernieuwbare energie (in mindere mate). In 2020 heeft Leiedal onderzoek verricht naar drie bestaande initiatieven in Vlaanderen: de open vzw Leuven 2030, het Streekfonds van de Provincie West-Vlaanderen (stichting van openbaar nut) en de gemeente Eeklo met Ecopower (cvba). In 2021 ligt de focus op de voor- en nadelen van verschillende juridische structuren, boekhoudkundige kosten en de oprichting en het eventuele opschalen van het fonds.

Opmaak gemeentelijke groenplannen

Leiedal is in 2020 gestart met de opmaak van een gemeentelijk groenplan voor de stad Waregem. Een groenplan helpt een lokaal bestuur om hun grondgebied duurzaam te vergroenen. Het helpt de rol en de kwaliteit van het aanwezige groen te versterken, nieuwe opportuniteiten te detecteren om

het groenaanbod te verhogen en het interne netwerk tussen het groenaanbod onderling leesbaarder te maken.

Voortrajecten gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan

De gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen in de regio dateren van de jaren 2000-2010. Sindsdien zijn zowel de context als de ruimtelijke uitdagingen veranderd. Vandaag is er onder andere aandacht voor het terugdringen van verharding, ontwikkeling in functie van knooppuntwaarde, het belang van blauw-groene dooradering, leefomgevingskwaliteit, de klimaat- en energietransitie... Al die zaken komen in het ruimtelijk structuurplan minder of niet aan bod.

In het voortraject wordt onderzocht welke ruimtelijke doelstellingen het gemeentebestuur voor de toekomst heeft. Er wordt bekeken of die doelstellingen nog passen in de visie uit het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. Indien er tegenstrijdigheden zijn tussen de ruimtelijke doelstellingen en de bepalingen uit het GRS, moet er een gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan worden opgemaakt. Als er geen tegenstrijdigheden zijn, kunnen ook andere instrumenten worden ingezet om de ruimtelijke doelstellingen te realiseren. Het traject maakt duidelijk welke acties de gemeente daartoe kan ondernemen. Indien er wordt overgegaan tot de opmaak van een gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan, wordt afgebakend wat er al dan niet in dat plan moet worden opgenomen. In 2020 liepen er voortrajecten voor Avelgem en Lendeled.

Plan-MER

Bij de opmaak van plannen en projecten worden de mogelijke effecten van de geplande ontwikkelingen in kaart gebracht. In een beperkt aantal gevallen moet er een milieueffectenrapport (MER) worden opgemaakt. Door het gespecialiseerde karakter van dergelijke onderzoeken wordt daarvoor een beroep gedaan op externe milieudeskundigen. In 2020 heeft Leiedal het plan-MER mee begeleid in het kader van het RUP Omleidingsweg Zwevegem. Ook voor het intergemeentelijk ruimtelijk beleidsplan werd een strategisch plan-MER opgestart. Hierbij werd de strategische visie vanuit de verschillende milieudisciplines gescreend.

Digitale Stedenbouwkundige Informatie

In 2020 is het platform voor digitale stedenbouwkundige informatie (DSI) ingrijpend veranderd. De nieuwe versie is gebruiksvriendelijker en toekomstbestendiger. De informatie wordt beter ontsloten naar burgers, architecten, enzovoort toe. Het platform biedt geowebsservices aan die de stedenbouwkundige informatie beter integreren in de werking van Leiedal en in de verschillende toepassingen voor lokale besturen.

Leiedal heeft de migratie van DSI 1.0 naar DSI 2.0 (een initiatief van Ruimte VL) zowel technisch als logistiek voorbereid, en begeleid voor de gemeenten die dit aan Leiedal toevertrouwen. Ook alle evoluties die gepaard gaan met de nieuwe RUP-procedure en de vertaalslag naar een zo digitaal mogelijke werkwijze werden steeds nauwgezet geïmplementeerd. Sinds de vernieuwing geeft Leiedal ondersteuning aan de stad Kortrijk voor het DSI-platform, waardoor de teller al op 12 gemeenten komt te staan. We houden ook steeds proactief de vinger aan de pols en adviseren Ruimte VL via onze bijdrages aan het gebruikersoverleg.

Groenmonitor

De groenmonitor van Zuid-West-Vlaanderen is een geografische databank met alle bestaande en toekomstige gebieden met een 'groene' invulling. De gebieden hebben een minimale oppervlakte en

zijn gecategoriseerd en aangevuld met extra attributen. In 2020 is de eerste versie van de monitor afgewerkt (de nulmeting) en zijn er heel wat analyses gemaakt die inzicht verschaffen in de ruimtelijke spreiding van het groenareaal. Door de groenmonitor jaarlijks bij te werken, wordt de evolutie van het groen in Zuid-West-Vlaanderen zichtbaar. Deze geografische dataset wordt dan ook vaak als basis gebruikt in diverse studies en plannen.

3.2.4 Strategisch en actiegericht

In 2020 werd vanuit een uitvoeringsgerichte planning gemikt op realisaties in verschillende domeinen: mobiliteit, klimaat...

Deelmobiliteit, mobipunten en vervoerregio i.k.v. SHARE-North

Het Interreg VB-project SHARE-North zet in op gedeelde mobiliteit om te streven naar een CO₂-arme Noordzeeregio. Binnen het project hebben we in 2020 gefocust op de uitwerking van het concept mobipunten in onze regio en op het testen van verschillende deelsystemen. Een testkaravaan van 120 deelfietsen werd samen met het kunstenparcours Contrei Live gelanceerd. De ingebruikname van een gedeelde poolwagen voor het bedrijventerrein Hoog Kortrijk werd voorbereid. Samen met de vervoerregio hebben we ook meegetekend aan vervoer op maat in de regio, met onder andere een plan voor de uitrol van een regionaal deelfietssysteem als aanvulling op het openbaar vervoer. Daarnaast zetten we in op het operationaliseren van de Mobiliteitscoach om bedrijven te ondersteunen in de verduurzaming van hun woon-werkverkeer.

Door vertraging in de deelprojecten van verschillende partners - ten gevolge van de coronacrisis - werd het project met een halfjaar verlengd tot 30 juni 2022.

In 2020 is binnen de vervoerregio volop gewerkt aan de opmaak van een regionaal mobiliteitsplan. De focus lag vooral op het uitwerken van een regionaal openbaarvervoersplan volgens het nieuwe principe van basisbereikbaarheid. Als aanvulling op het herwerkte busaanbod werd ook een systeem van vervoer op maat uitgetekend, waarbij Leiedal volop kon bogen op haar ervaring met auto- en fietsdeelsystemen binnen SHARE-North. Naast het regionale mobiliteitsplan in opmaak hebben ook heel wat gemeenten een herziening van hun lokale mobiliteitsplannen voorbereid. Leiedal heeft in opdracht van Harelbeke zo'n herziening opgestart, waarbij volop ingezet wordt op leefbare wijken en het realiseren van een modal shift ten voordele van voetgangers en fietsers. Ook met de gemeenten Deerlijk, Anzegem en Kuurne werden de eerste stappen gezet richting de herziening van hun lokale mobiliteitsplan.

Gaverbeekvisie: faciliteren van demoprojecten binnen Water+Land+Schap

In oktober 2017 lanceerde toenmalig Vlaams minister van Omgeving Joke Schauvliege het programma Water+Land+Schap: initiatieven die water, landbouw, natuur en landschap in een visie samenbrengen om beekvalleien weerbaarder te maken tegen de klimaatverandering. De Gaverbeekvisie paste in dat programma aangezien we een veerkrachtige beekvallei willen creëren die bestand is tegen de klimaatuitdagingen. Leiedal nam het initiatief om het project in te dienen, samen met de partners van de lokale coalitie. Water+Land+Schap bood dan ook de kans om de Gaverbeekvisie om te zetten in concrete realisaties via middelen uit het landinrichtingsprogramma.

De Gaverbeekvisie werd op 20 april 2018 geselecteerd. Het definitieve projectvoorstel werd

opgemaakt in samenwerking met het lokale partnerschap en de Vlaamse Landmaatschappij. Het programma is op 11 april 2019 gestart na goedkeuring van de minister. Op 4 februari 2021 werd in samenwerking met Inagro een infomoment over erosie georganiseerd voor landbouwers in de gemeenten Anzegem, Kortrijk en Zwevegem. Deelname aan het programma Water+Land+Schap heeft ook geleid tot 2 'spinoffs': het Europese project Co-Adapt en de Blue Deal van minister van Omgeving Zuhal Demir. Co-Adapt ging op 1 februari 2019 van start en loopt tot 30 september 2022. Hiervoor werden het openleggen van de Ooievaarsnestbeek en de bouw van een dam als element in een traag wandelnetwerk ingediend, samen met Stad Kortrijk en de Provincie West-Vlaanderen. Vlaams minister van Omgeving Demir heeft ook projecten goedgekeurd omtrent waterconservatie en infiltratie binnen het project Water+Land+Schap in het kader van de Blue Deal. Daarmee kunnen lokale coalities hun inspanningen om water in landelijke gebieden vast te houden versnellen. Voor de Gaverbeek werd het project opgenomen omtrent oeverstroken, buffering en wateropvang langs de Kasselrijbeek in Anzegem (Vichte) en Deerlijk.

Transfo in Zwevegem als 'lighthouse-project' voor een smart grid en energiedelen

Eind juni 2020 zette de Europese Commissie het licht op groen voor het project RE/SOURCED in het kader van het EU-programma Urban Innovative Actions. Het project krijgt een werkingsbudget van 5 miljoen euro, waarvan Europa 4 miljoen financiert. RE/SOURCED mikt op de uitbouw van een fysisch microgrid op de Transfosite in Zwevegem, waaraan – met het oog op een maximale zelfconsumptie door de gebruikers – hernieuwbare energiebronnen gekoppeld worden. Leiedal trekt het project en wordt bijgestaan door de gemeente Zwevegem, de Provincie West-Vlaanderen, Universiteit Gent, Flux50, VITO en REScoop.eu. RE/SOURCED ging officieel van start op 1/07/2020 en loopt nog tot 30/06/2023.

Tuin van Adem en Eten

Eind oktober 2019 besliste Leiedal - in samenspraak met het gemeentebestuur van Zwevegem - om 1 hectare woonuitbreidingsgebied aan de rand van Sint-Denijs niet te ontwikkelen, maar om het ter beschikking te stellen van een duurzaam en innovatief openruimteproject. Via een open oproep konden geïnteresseerde kandidaten voorstellen indienen die een meerwaarde boden voor de buurtbewoners, de omgeving en het klimaat. De Tuin van Adem en Eten was meteen raak en kon vanaf 1 maart 2020 van start gaan. Het unieke initiatief past alvast perfect binnen de visie van Leiedal om van de weinige open ruimte in Zuid-West-Vlaanderen een productief landschap te maken.

De Tuin van Adem en Eten is een moedig en ambitieus project dat getrokken wordt door twaalf inwoners van Sint-Denijs. Ze laten zich ondersteunen door ervaren organisaties zoals Velt, de Zwevegense afdeling van Natuurpunt en Stadlandschap Leie en Schelde. Het project is in eerste instantie een combinatie van bos en open ruimte, met her en der mogelijkheden om voedsel te oogsten. Volgens de principes van een voedselbos (gelaagde opbouw) en de permacultuur (bodem, mens en eerlijke verdeling) wordt een divers ecosysteem nagestreefd, met een gezonde en levende bodem als uitgangspunt. Het voedselbos en de permacultuur worden gecombineerd met zones voor wateropvang, open ruimte, recreatie, speelruimte, een bloemenweide, hagen, houtkanten, fruitbomen, enzovoort.

In 2020 gooide COVID-19 enigszins roet in het eten, maar uiteindelijk konden er toch heel wat plantdagen doorgaan. De Tuin van Adem en Eten is in opbouw. Officieel werd een erfpachtovereenkomst voor een duur van 27 jaar ondertekend die kan worden verlengd.

3.2.5 Proces- en projectregie

In 2020 verzorgde Leiedal de regie van verschillende lokale en regionale strategische projecten.

Barakke in Deerlijk

In het kader van de opmaak van het RUP zijn ontwerp oefeningen in workshopvorm georganiseerd.

Leiewerken Menen

Leiedal voerde aankoop gesprekken in opdracht van de stad Menen. De aankoopaktes konden in 2020 worden verleden. Daarnaast zijn in 2020 een paar belangrijke stappen gezet richting verdere detaillering van de ontwerpplannen, de opmaak van de samenwerkingsovereenkomst en de start van de sloopwerken.

Pastorie en pompgebouw Avelgem

Leiedal begeleidt de gemeente bij de verkoop van de voormalige pastorie, naast de kunstkerk in deelgemeente Bossuit, zowel bij de juridische voorbereiding als in het communicatietraject. Met de organisatie van een bezoekdag, een socialemediacampagne en diverse publicaties in lokale dag- en weekbladen zochten we een creatieve nieuwe eigenaar die zowel het pand als de dorpskern kan opwaarderen. Tot een verkoop kwam het nog niet, de contacten lopen.

Eind 2020 werden ook het verkoopdossier en het communicatieplan voor het oude pompgebouw in Bossuit voorbereid. Persmoment en promotie volgden na de gemeenteraadsbeslissing van januari 2021. Beide panden staan genoteerd op de inventaris bouwkundig erfgoed en hebben een strategische ligging in de dorpskern, iets waarmee kopers rekening zullen moeten houden bij de nieuwe invulling.

Avelgem Driesstraat

Avelgem wil in de Driesstraat een klimaatneutraal woonpark realiseren. Het gemeentebestuur doet hiervoor een beroep op Leiedal, dat alle nodige verwervingen en de ontwikkeling van de site op zich neemt. Ondertussen zijn de onderhandelingen met de eerste grondeigenaars opgestart. Hier kon reeds één akkoord bereikt worden. Tevens werd voor dit dossier een subsidieaanvraag voor verwerving ingediend.

Avelgem site Pattyne

Leiedal onderzoekt verschillende methodes en gaat op zoek naar financiële ondersteuningsbronnen om de site Pattyne-Duprez, die deze zomer werd aangekocht, een planologisch correcte bestemming te geven. Het is de allereerste keer dat Leiedal een oud bedrijventerrein aankoopt niet om het te herontwikkelen als reconversieproject, maar om het integraal om te zetten in groene ruimte. Het is een eerste grote stapsteen binnen de regionale territoriale transitiedoelstellingen die Leiedal samen met lokale besturen en streekactoren heeft uitgeschreven.

Kuurne 2035

Kuurne 2035, een toekomstbeeld voor het centrum van Kuurne, werd in 2020 afgerond. In deze visie werden klimaatdoelstellingen meegenomen en vertaald in ruimtelijke opties zoals ontharding en vergroening, aandacht voor traag verkeer, ... Ook het kritisch omgaan met appartementisering is een belangrijk element in dit masterplan. Deze ontwerp oefening gaf mee input voor de kernvernieuwing van het openbaar domein en voor het subsidiedossier 'lasten bij vergunningen' dat ondertussen goedgekeurd werd.

Vlaspark Kuurne

Leiedal en Kuurne blazen het Vlaspark al een tijdje nieuw leven in. De aankoop (2018) en de restauratie van de voormalige vlasroterij Sabbe zijn belangrijke stapstenen in de ontwikkeling van het park. De roterij en omliggende schuren bieden unieke mogelijkheden om de historische band van Kuurne met de Leie in ere te herstellen. Op vrijdag 8 mei 2020 startte aannemer Tom Coornaert uit Deerlijk met de renovatie van de 20 meter hoge fabrieksschouw, als landmark op de site. Leiedal betaalde voor de volledige renovatie 45.000 euro en kon rekenen op een tegemoetkoming van 40% via Onroerend Erfgoed.

Begin 2020 lanceerde Leiedal een open oproep tot herbestemming van de roterij, goed voor 770 m² beschermd vlaserfgoed. In februari 2020 vond een workshop plaats om de technische en architecturale potenties van de roterij en de bijbehorende gebouwen in kaart te brengen. Toen is een aantal concepten uitgewerkt met bv. de mogelijkheid om de loodsen in te vullen als ateliers voor 'innovatieve' ambachten. De betonstudie voor de renovatie van de roterij en de visievorming voor de omgeving zijn in volle voorbereiding. In afwachting van de algemene restauratie is het ook raadzaam om de site tijdelijk in te vullen om de potenties voor een latere definitieve invulling na te gaan en de draagkracht in de omgeving te testen. Zo bracht de Contrei Live-installatie de roterij volop in de aandacht, tot in het Journaal van de Openbare Omroep toe. Eind november werd een huur- en samenwerkingsovereenkomst afgesloten met de start-up Urban Mapping, die er in 2021 zijn intrek zal nemen.

Brandweerkazerne Deerlijk

Het brandweerkorps in het centrum van Deerlijk is verhuisd. De voormalige locatie - het bouwblok tegenover het gemeentehuis met nu nog een klein parkje, een leegstaande brandweerkazerne, kantine, kantoor en de omliggende publieke ruimte - heeft alles in zich om de centrumplek van de gemeente te worden. In september 2017 organiseerde Leiedal een ontwerpworkshop met Studio Basta en Jordi Farrando. Het daaruit voortvloeiende inrichtingsvoorstel werd de basis voor het masterplan voor de site van de oude brandweerkazerne, en voor het participatietraject waarbij de bevolking bevroegd werd om haar wensen en noden in kaart te brengen.

Ontmoeten, spelen en rusten zijn hiervan de synthese. Het centrum van Deerlijk mist een duidelijke centrumplek. In mei 2020 heeft Leiedal op basis van het voortraject de projectfiche opgemaakt voor de selectie Oproep WinVorm: 'Centrumpark en sociaal woonpark Deerlijk'. Die omvat een visie voor de site, een inrichtingsplan, een uitvoeringsdossier voor het centrumpark en supervisie op het project van de sociale huisvestingsmaatschappij. Op 4 december 2020 werd de opdracht door de beoordelingscommissie gegund aan VELD architecten. Leiedal blijft als lid van de kwaliteitskamer betrokken bij de uitwerking van het project.

Herinrichting Robecijnplein

Leiedal ondersteunt de gemeente Spiere-Helkijn bij de herinrichting van de omgeving van het Robecijnplein. De opzet is om van de eenzijdige functionele parkeerruimte een kwalitatieve publieke ruimte te maken, waarbij we voor de aanleg ook de relatie aangaan met het groen van de Grote Spierebeek. In 2020 stond Leiedal in voor het verlengen van het PDPO-project en het uitwerken van het definitieve ontwerp via het landschapsbureau DELVA.

Deeltijds kunstonderwijs 2.0 Zwevegem

Zwevegem wil zijn kunstacademie herlokalisieren en centraliseren. De lokalen van het deeltijds kunstonderwijs staan tijdens de schooluren en vakanties leeg en zijn niet subsidieerbaar, dus daarom wil de gemeente inzetten op dubbel gebruik met dagonderwijs en vakantiewerking. Leiedal heeft de gemeente in 2020 ondersteund bij de opmaak van een haalbaarheidsonderzoek naar een combinatie van DKO met een vorm van dagonderwijs, door een aantal sites en scenario's te vergelijken. Uit het haalbaarheidsonderzoek is een project gegroeid op de Kappaertsite voor het deeltijds kunstonderwijs, de bijzondere basisschool de Klim-op en de vakantiewerking.

Op het haalbaarheidsonderzoek volgde een uitwerking van het project met doorgedreven overleg met de verschillende directies en terugkoppelingen naar het CBS, de gemeenteraadscommissie en andere actoren. Er werd een collectief bouwprogramma opgemaakt en de noodzakelijke werken werden schematisch uitgetekend en geraamd, met een optimalisatie van het dubbel gebruik van de lokalen en de mogelijke subsidies. Ook mobiliteit, parkeren, toegang en circulatie op de site, ontharding en vergroening werden onderzocht.

Ontharding Campus Wevelgem – projectregie masterplan Wevelgem

In juni 2018 werd het masterplan Centrum Wevelgem gefinaliseerd en aan het brede publiek gecommuniceerd. Via projectregie begeleidt Leiedal de gemeente in de uitvoering van de deelprojecten. Het masterplan stelt voor om de Deken Jonckheerestraat te knippen en een aantrekkelijke groene campusomgeving te creëren voor de scholen, jeugdbewegingen, het woonzorgcentrum en andere (publieke) functies in de buurt. Voor dit deelproject van het masterplan heeft het Departement Omgeving een subsidie toegekend binnen de projectoproep 'proeftuinen ontharding': 250.000 € met bijbehorend begeleidingstraject.

Het onthardingsproject in de Deken Jonckheerestraat in Wevelgem lijkt een opportuniteit om hier ook een lokaal warmtenet te realiseren. Een haalbaarheidsonderzoek werd opgemaakt door ANTEA. Verdere keuzes hieromtrent zullen in 2021 gemaakt worden.

Leiedal ondersteunt de gemeente bij de opmaak van een inrichtingsplan voor de campusomgeving en ook bij de algemene projectregie. Deze ondersteuning werd in drie afsprakennota's opgenomen, die inhoudelijk en naar timing/aanpak zeer nauw samenhangen:

Inrichtingsplan Campus Wevelgem

De opdracht omvat de opmaak van een gedragen inrichtingsplan. Dit gebeurde via twee workshops met externe ontwerper Els Nulens, een tussentijds participatie- en communicatietraject naar verschillende doelgroepen toe en de vertaling van het plan en de principes in grafisch materiaal.

Projectregie Campus Wevelgem

Leiedal staat in voor een aantal taken die omschreven kunnen worden als projectregie voor de verwezenlijking van de campus. Leiedal functioneert hierbij als het verlengstuk van de gemeente. In 2020 omvatte de projectregie onder andere bilaterale overleggen, plenaire sessies en onderhandelingen met stakeholders, deelname aan het begeleidingstraject en rapportage voor de subsidiërende overheid, begeleiding bij het aanstellen van een ontwerper en technisch bureau voor het uitvoeringsdossier, kwaliteitsbewaking bij het ontwerp, opstart van een mobiliteitstoets enz.

Inrichtingsplan Campus Noord

In de eerste bilaterale overleggen werd duidelijk dat heel wat actoren in het noordelijke deel van de toekomstige campusomgeving met ruimtelijke vragen zitten rond uitbreiding, vervangbouw, grondige renovatie of reorganisatie van de site. Er werd met hen een samenwerkingsovereenkomst opgesteld om een gezamenlijk inrichtingsplan Campus Noord op te maken. Dat is een uitbreiding van het inrichtingsplan dat al in opmaak was voor het onthardingsproject. Het ontwerpend onderzoek biedt antwoorden op de programmatorische vragen van de partners: een nieuwe kleuterschool, de toekomstige invulling van de kloostersite, een nieuwe sporthal, nieuwe kamers voor het woonzorgcentrum... We zochten naar synergieën, multifunctionele voorzieningen en mogelijke vormen van samenwerken.

Projectregie Transfo

Transfo komt op een punt dat de investeringen in tijd en geld hun vruchten afwerpen. Belangrijk in 2020 was de verlenging voor 6 jaar van de raamovereenkomst tussen de 3 kernpartners van de vzw Transfo: de gemeente Zwevegem, Leiedal en de Provincie. Een van de elementen hierin was de aanstelling van een sitemanager, want Transfo komt ook op een punt dat het accent verschuift van projectontwikkeling naar sitemanagement. Door het groeiende aantal initiatieven, bezoekers en gebruikers is een uitbouw van het beheer aan de orde. De sitemanager staat in voor het creëren van een gemeenschap op het terrein en is de verbindingspersoon tussen de vele partners, bezoekers, exploitanten en gebruikers op Transfo.

De plannen voor de reconversie van Transfo kregen in de loop van 2020 verder vorm op diverse domeinen. Leiedal stond onder meer in voor de coördinatie van de werkgroep projectregie, de begeleiding van het woonproject van huisvestingsmaatschappij Eigen Haard en de pps voor de realisatie van private woningen en een park, de uitwerking van de thema's duurzame energie en energie-educatie op de site in het kader van het project EMPOWER 2.0., de opstart van RE/SOURCED, een nieuw Europees project voor de realisatie van een smart grid op Transfo en een bezoekersparcours rond onroerend erfgoed en hernieuwbare energie, de organisatie van het gebruikersoverleg, de begeleiding van de restauratie van de oude loods voor de realisatie van een microbrouwerij, de begeleiding van de komst van een klimzaal op de site en de mede-organisatie van 'Transfo zomert' en 'Transfo verlicht', evenementen voor het ruime publiek.

In opdracht van de gemeente Zwevegem begeleidt Leiedal ook de restauratie en herinrichting van het Nieuw Transfogegebouw op de Transfosite. De ruwbouwwerken zijn voltooid. Het gebouw zal in 2021 ruimte bieden aan (creatieve) ondernemingen die een meerwaarde halen uit het karakter van het pand en de site, en die zelf ook een meerwaarde bieden aan de ontwikkeling van Transfo.

Brandweerkazernes Hulpverleningszone Fluvia

Sinds 2018 begeleidt Leiedal hulpverleningszone Fluvia op het vlak van kazernering voor de ontwikkeling van een algemene visie voor alle sites. Dat gebeurt in het kader van optimalisaties van de huidige operationele werking, het moderniseren van de gebouwen, kostenreductie, het valoriseren van opportuniteiten en haar visie op een toekomstige werking. In 2020 boden we hoofdzakelijk ondersteuning in de begeleiding van een open-oproepprocedure voor het aanstellen van een ontwerpteam dat de hoofdkazerne zal realiseren.

La Diligence Spiere-Helkijn

Eind 2019 kocht Leiedal een pand op de hoek van de Stationsstraat en de Doornikseweg in het centrum van Helkijn (La Diligence) om het in samenwerking met het gemeentebestuur van Spiere-Helkijn te herontwikkelen. In 2020 hebben we de gesprekken opgestart omtrent de nieuwe invulling en mogelijkheden voor tijdelijk gebruik. De staat van het gebouw hebben we voor het projectdossier geanalyseerd.

Pienter & Wijzer Kuurne

De scholen Pienter en Wijzer vormen samen de gemeentelijke Boudewijnschool in Kuurne. Vandaag is Pienter dringend aan renovatie of nieuwbouw toe. Ook voor Wijzer kunnen er op termijn vragen rijzen rond plaatsgebrek en renovatie. In een workshop binnen de afgeronde opdracht 'visie Pienter en Wijzer op de renbaan' werd een scenario uitgewerkt om de basisscholen samen te voegen op de renbaansite. Voor de inplanting van de nieuwe school werd hierop verder gewerkt in de opdracht 'Kuurne 2035'.

In 2020 kreeg Leiedal de opdracht om een schakel te vormen tussen het al geleverde ontwerp onderzoek en de opstart van het realisatietraject onder begeleiding van Belfius. De rol van Leiedal bestond erin de stedenbouwkundige randvoorwaarden te verfijnen in verhouding tot het bouwprogramma. Het definitieve bouwprogramma werd toegepast op de inplanting zoals voorzien in 'Kuurne 2035'. Daarin werden randvoorwaarden voor de inplanting van het nieuwe gebouw bepaald en gevisualiseerd.

Harelbeke Plastibert

In Harelbeke (Bavikhove) kocht Leiedal op 13 mei 2020 een perceel grond met aanhorigheden van ca. 96 are: de site Plastibert. De aankoop gebeurde in het kader van een planologische ruil zodat een bedrijf in Harelbeke nodig kan uitbreiden en groeien. De Stad Harelbeke is die uitbreiding genegen en wou daartoe een vorm van planologische ruil opzetten. Het idee bestaat om een of meerdere minder goed gelegen industriële sites te herbestemmen tot landbouwgebied en in ruil de aanpalende percelen voor het bedrijf te herbestemmen als bedrijfsgrond. Leiedal neemt hiervoor de projectregie op zich.

Harelbeke centrum I

Bij de heraanleg van het nieuwe marktcentrum in Harelbeke vormt het bestaande appartementsgebouw langs de Leiestraat (bekend als Centrum I) een pijnpunt. Een deel van het flatgebouw en heel wat winkelpanden in de plint staan leeg. De stad wil Centrum I graag (her)ontwikkelen en op een kwalitatieve manier integreren in de 'Nieuwe Markt'. Op 12 juni 2020 besliste de raad van bestuur van Leiedal om Harelbeke hierin maximaal te ondersteunen. Leiedal zal onder meer cruciale panden verwerven en overeenkomsten sluiten met eigenaars. In het kader van de projectregie gaan we samen met de stad op zoek naar middelen en methodieken voor de (her)ontwikkeling van Centrum I.

Projectregie Mewaf Kortrijk

Leiedal ondersteunt de stad Kortrijk in de projectregie van de Lijnwaadsite, beter bekend als ex-Mewaf, een ingesloten gebied tussen de Brugsesteenweg, de Watermolenstraat, de Izegemsestraat, de Iepersestraat en de Lijnwaadstraat. Leiedal vertaalt de ambities van de stad naar concrete voorstellen tot samenwerking tussen de eigenaars.

3.2.6 Ondersteuning gemeentediensten

Leiedal heeft in 2020 eerstelijnsadvies geleverd aan de lokale besturen omtrent ruimte en leefomgeving. Onze medewerkers hielpen verschillende gemeenten bij de behandeling van omgevingsvergunningsaanvragen voor stedenbouwkundige handelingen. Dat was onder meer het geval in Anzegem, Deerlijk, Kortrijk, Kuurne en Spiere-Helkijn. In Spiere-Helkijn nam Leiedal opnieuw de rol van (inter)gemeentelijke omgevingsambtenaar op, zowel voor stedenbouwkundige handelingen als voor ingedeelde inrichtingen en vegetatiewijziging.

In de stad Menen versterkte Leiedal tijdelijk de milieudienst om de milieutaken en –dossiers tijdig te kunnen behandelen. In 2020 coördineerde en ondersteunde Leiedal ook Beter Wonen, het intergemeentelijke samenwerkingsverband rond wonen van de gemeenten Anzegem, Avelgem Spiere-Helkijn en Waregem. In 2020 definieerden we een concreet aanbod van intergemeentelijke dienstverlening inzake handhaving rond milieu en stedenbouw en hebben we de eerste concrete dossiers aangepakt. In Deerlijk stond Leiedal in voor de ondersteuning van het mobiliteitsbeleid.

Verweefcoach

Een doordachte verweving van wonen en werken biedt een pak kansen aan zowel bedrijven als buurtbewoners. Dat zagen we eerder al in het Kameleon-onderzoek. Omdat verweven geen evidente opdracht blijkt te zijn, werd de Verweefcoach in het leven geroepen via het subsidiekanaal van Vlaio. Sinds juni 2019 is ook bij Leiedal een verweefcoach aan de slag. Het voorbije halfjaar heeft die kennisgemaakt met de gemeentes en projecten leren kennen die in de oorspronkelijke aanvraag naar Vlaio toe vermeld stonden.

Er ging heel wat tijd naar onderzoek rond het verweefthema, en aansluitend daarop konden al enkele concrete cases worden aangepakt. Dat was onder andere het geval op de sites Primus en Alliance in Wevelgem, bij het bedrijf De Neve in Kuurne en Slots in Anzegem. Bij de ene case gaat het over herontwikkeling, in het andere geval zijn er dan weer problemen met de buurt. De rol van de Verweefcoach ligt in het bemiddelen tussen partijen en het adviseren van de verweefprojecten.

In 2021 zal de Verweefcoach daarbovenop de rol van ambassadeur op zich nemen. De gemeentes zijn overtuigd, maar ze moeten wakker worden gehouden en ook bedrijven moeten we overtuigen van de voordelen van verweving. Dat kan met een sterk communicatieplan, netwerken binnen de bedrijfswereld en inspiratiesessies. De Verweefcoach zal bedrijven, buurtbewoners en besturen begeleiden als neutrale bemiddelaar, maar hij zal ook advies geven en verweeftrajecten ondersteunen van begin tot einde.

Mobiliteitscoach

Eind februari 2019 liep het project Samen Slimmer naar het Werk af, waaruit bleek dat extra ondersteuning voor bedrijven om hun woon-werkverkeer te verduurzamen mogelijkheden oplevert. In het kader van deze transitie biedt de Mobiliteitscoach antwoorden, ondersteuning en begeleiding, met als doel het woon-werkverkeer van bedrijven te verduurzamen, maar ook het bedrijf zoveel mogelijk te ontzorgen.

Eenzijds beroept het traject zich op bestaande tools zoals het Geoloket Samen Slimmer naar het Werk, maar er worden ook nieuwe tools ontwikkeld zoals het mobiliteitsdashboard en het begeleidingstraject van de Mobiliteitscoach. Het traject van de Mobiliteitscoach werd in 2020 verder

ontwikkeld en geoperationaliseerd binnen SHARE-North+. In 2021 zullen de eerste testcases worden opgestart; de testbedrijven worden in overleg met de parkmanagers geselecteerd. Zo wordt het traject scherpgesteld en kunnen we het later aanbieden op de markt als een (deels) betalende service in de regio.

Regionale kwaliteitskamer

Leiedal heeft de ambitie om een regionale kwaliteitskamer op te richten. Dat is een adviescommissie en begeleidingsplatform voor ruimtelijke projecten waarop lokale besturen in ons werkingsgebied een beroep kunnen doen. De regionale kwaliteitskamer adviseert zowel private als publiek-private (samenwerkings)projecten. Op basis van een beoordelingskader geeft de kamer advies over de ruimtelijke kwaliteit van het project (architecturaal, stedenbouwkundig, landschappelijk) met als doel een efficiënter ontwerp- en vergunningsproces en een hogere ruimtelijke en architecturale kwaliteit. Het advies is deskundig, gemotiveerd, concreet en duidelijk, zodat bouwheer, architect, ontwikkelaar en lokaal bestuur erop verder kunnen werken. In 2020 werden deze principes geformaliseerd op de raad van bestuur en heeft Leiedal mogelijke externe experts gecontacteerd. Dit wordt verder opgevolgd.

WinVorm

WinVorm, of West-Vlaanderen in Vorm, is een samenwerkingsverband om de ruimtelijke kwaliteit in West-Vlaanderen te stimuleren via vorming, begeleiding, advies, ontwerpend onderzoek, selectieprocedures, waardering, sensibilisering etc. De focus ligt op West-Vlaamse publieke overheden of bestuursinstanties met een publieke taak. De partners in deze samenwerking zijn de Provincie, de WVI, Leiedal, de VLM en het Team Vlaams Bouwmeester. In 2020 bestond WinVorm 20 jaar. De bedoeling was om in dat feestjaar een specifieke lezingenreeks te organiseren. Door COVID-19 zijn die lezingen in het voorjaar niet kunnen doorgaan. In het najaar werden wel twee webinars gehouden. Die zijn te herbekijken op de vernieuwde website. Ook op die nieuwe website is werk gemaakt van een promofilmje '20 jaar WinVorm'. De WinVorm-kwaliteitskamer heeft haar werking in 2020 voortgezet. Zij formuleert een autonoom kwaliteitsadvies en begeleidt de procedures van de Oproep en Selectie WinVorm.

3.3 Mens en Samenleving

3.3.1 Creativiteit prikkelen

MyMachine

In het kader van de MyMachine-cyclus 2019-2020 werden in februari de campussen van PXL-Education in Hasselt en het Industrial Design Center van Howest in Kortrijk voor één dag omgebouwd tot een MyMachine-fabriek. De hogeschoolstudenten presenteerden er de eerste proof-of-conceptmaquettes van de door 400 kinderen bedachte machines en er werd samen geëxperimenteerd op de achterliggende mechanische, chemische of elektronische principes. Met de jongeren uit het middelbaar werd de verdere productieaanpak besproken, zoals de materiaalkeuze en complexiteitsgraad. Daarna stonden voor de jongeren STEAM/maakworkshops op het programma. Ondertussen kregen de leerkrachten een introductie in de Howest-designthinkingmethodologie Innowiz die ze meteen konden toepassen in een concrete MyMachine-opdracht.

De coronalockdown verplichtte MyMachine in maart 2020 om het klassieke MyMachine-proces te herdenken, ook omdat alle lagere en secundaire scholen gesloten waren. Dankzij de inzet en creativiteit van de studenten hoger onderwijs en de secundaire scholen werd de helft van de geplande machines eind juni toch gerealiseerd. De overige machines werden over de zomervakantie getild en in september 2020 opgeleverd. Alle machines werden tijdens een inhuldigingsmoment op de speelplaats van de school voorgesteld. Daar werd het werkende prototype van de droommachine door de machinebouwers (technisch middelbare scholieren) en ontwikkelaars (hogeschoolstudenten) voor het eerst getoond aan de uitvinders (lagere school). De organisatie van het feestmoment lag steeds in handen van de kinderen zelf.

Meer dan ooit werden studenten tijdens hun MyMachine-opdracht uitgedaagd om ondernemend te zijn en zelfsturing te combineren met een hoge dosis creativiteit. Vanuit hun 'kot' betrokken ze de kinderen via online workshops of videoboodschappen. Howest-studenten Ergotherapie ontwikkelden een draiboek voor het bouwen van hun 'zoekmachine'. Hierdoor konden de leerlingen van het buitengewoon secundair onderwijs zelfstandig verder werken aan de bouw van de droommachine.

Op 10 september 2020 was MyMachine gastspreker op de gala-avond van de Steunraad van het Streekfonds West-Vlaanderen in aanwezigheid van de koning en de koningin. Naast het koningspaar waren enkele West-Vlaamse ondernemers en bedrijfsleiders te gast in Roeselare. In oktober 2020 werd het startschot gegeven van de MyMachine-cyclus 2020-2021, samen met achttien lagere en technische scholen van Brugge tot Maaseik en de twee hogeronderwijspartners, de Hogeschool West-Vlaanderen (Kortrijk) en Hogeschool PXL Limburg (Hasselt). In dit schooljaar wordt samengewerkt met de afdeling Pediatrische Hemato-Oncologie van het Universitair Ziekenhuis Gent en de Ziekenhuisschool Stad Gent. De patiënten volgen tijdelijk onderwijs in het ziekenhuis en worden in het UZ Gent behandeld. Een Howest-student Industrieel Productontwerpen onderzoekt samen met enkele patiëntjes wat hun droommachines zijn en werkt ze uit.

Van 12 tot 16 oktober 2020 werd de MyMachine-week georganiseerd met als thema 'Luidop dromen in de klas'. Leerkrachten in heel Vlaanderen kregen de kans om met hun klas deel te nemen en zo een stukje van MyMachine te leren kennen. Meer dan 100 leraars tekenden hierop in. Ze maakten kans om met de hele klas een van de 4 'gouden toegangstickets' tot de MyMachine-fabriek (Kortrijk) te winnen en hun droommachines uit te werken tijdens een maakworkshop in het voorjaar van 2021. Tijdens de MyMachine-week zelf gingen 120 lagereschoolklassen samen online aan de slag.

Van 15 oktober tot en met 15 november waren MyMachine en myBOO te gast in K-orner in het kader van het Kortrijk Creativity Festival 'Wonder'. Naast de eerste myBOO werd eind 2020 een nieuw en groot model gecommercialiseerd.

Ook internationaal zette MyMachine zich verder op de kaart. In 2020 ging ook MyMachine Liège van start samen met Basse-Meuse Développement, een samenwerkingsplatform van zes gemeenten rond Luik, aangevuld met bedrijven en instellingen uit de regio. MyMachine werd voor het tweede jaar op rij geselecteerd voor de HundrED Global Collection met voorbeeldprojecten geëvalueerd op hun aanpak, impact en schaalbaarheid. Later in 2020 werd MyMachine door de LEGO Foundation en HundrED verkozen tot wereldwijd een van de 20 beste initiatieven rond creativiteit via hun Global Spotlight on Creativity. Eind 2020 werd MyMachine door HundrED uitgeroepen als beste onderwijsvernieuwer van 2020 en werd medeoprichter Piet Grymonprez bekroond als Innovator van het Jaar.

Designregio Kortrijk

Sinds 2004 is Leiedal partner van Designregio Kortrijk, een samenwerkingsverband tussen overheid, ondernemers en onderwijs met als doel de economische waarde te verhogen van de regio en de creatieve maakindustrie door design thinking toe te passen. Leiedal werkte in 2020 met Designregio Kortrijk samen voor onder meer:

- Het Interregproject DESIGN'IN waarbinnen ontwerpmethodieken voor de publieke ruimte verkend en voorbereid werden. In dit kader realiseerden Leiedal en Designregio Kortrijk twee artistieke installaties in Kortrijk en Kuurne. Twee medewerkers van Leiedal werden hiervoor deeltijds gedetacheerd naar Designregio.
- Tripod II: het ontwikkelen van producten voor de publieke ruimte via een cocreatietraject met ontwerpers en lokale besturen (zie verder).
- Architectuurlezing van Michel Desvigne in samenwerking met Archipel en de Expo over 20 jaar Open Oproep in samenwerking met het Team Vlaams Bouwmeester tijdens het Kortrijk Creativity Festival WONDER dat helaas vroegtijdig on hold gezet werd omwille van de coronamaatregelen.
- Het Interregproject C2L3Play waarbinnen onder meer nagedacht werd rond publieke ruimte (zie verder)
- Algemene ondersteuning van Designregio bij hun werking.

3.3.2 Behoud door ontwikkeling

IOED

De intergemeentelijke onroerenderfgoeddienst ondersteunt binnen haar gesubsidieerde werking de lokale besturen op vlak van archeologie, bouwkundig erfgoed, cultuurhistorische landschappen en het creëren van draagvlak bij de burger voor het onroerend erfgoed in de regio.

In 2020 was de IOED actief op vele fronten: de dienst verleende advies voor verschillende omgevingsvergunningsaanvragen, zetelde in de adviescommissie bouwkundig erfgoed van Harelbeke, onderzocht de mogelijkheid van een regionale kwaliteitskamer, stelde als juryvoorzitter een kwaliteitskamer in Menen samen, beheerde een raamcontract voor de opmaak van een archeologienota, ondersteunde publiekswerking van belangwekkende archeologische trajecten, gaf input aan erkende archeologen voor de opmaak van hun archeologienota, werkte samen met de erfgoedcel aan de podcast Erfgoedmysteries die meer dan 2000 keer beluisterd werd, inventariseerde in een proefproject het houtige erfgoed in Anzegem, coördineerde de editie van Open Monumentendag, stelde een pool van expertisepartners samen, enzovoort.

Een belangrijke mijlpaal in 2020 waren de indiening en goedkeuring van het nieuwe beleidsplan voor de periode 2021-2026 bij de Vlaamse overheid. Dat resulteerde in de ondertekening van een meerjarenovereenkomst met het Vlaamse erfgoedministerie en de bijbehorende jaarlijkse werkingssubsidie van alles samen €527.949,96 voor de komende zes jaar.

Modernism for the Future

In het Europees project Modernism for the Future zet Leiedal samen met de partnersteden Kaunas (Litouwen), Lviv (Oekraïne) en Brno (Tsjechië) een grensoverschrijdend project op rond de rol van

het modernisme in de architectuur in Europa. In dit project worden twee lokale en twee internationale kunstenaars gekoppeld aan vier modernistische gebouwen in de regio. In 2020 werd het project goedgekeurd door het Creative Europe Programme en hebben we in samenspraak met de eigenaars vier modernistische gebouwen geselecteerd: Villa Gaverzicht van Gentiel Van Eeckhoutte (Waregem), het Joegoslaviëpaviljoen van Vjenceslav Richter (Wevelgem), de IJzerwinkel van Huib Hoste (Wervik) en de Verrijzeniskapel in Kortrijk. Daarna werd een open oproep gelanceerd waarop kunstenaars konden inschrijven om in de vier gebouwen een locatiespecifiek werk te maken tijdens een residentie.

Erfgoedbeheersplan Sint-Arnolduspark (Tiegem/Anzegem)

Het Sint-Arnolduspark werd in 2019 beschermd als cultuurhistorisch landschap vanwege zijn relictwaarde als voormalig bedevaartsoord. Op basis van een erfgoedbeheersplan kan de gemeente subsidies ontvangen van het agentschap Onroerend Erfgoed, onder meer voor de restauratie van de karakteristieke cementrustieke constructies en voor het onderhoud van het park. Met de gemeente werden afspraken gemaakt om zo'n beheersplan op te maken en af te stemmen met het natuurbeheerplan van de Bosgroep. We betrekken ook de aanpalende eigenaars die mee in het beschermingsbesluit zitten. Een verlenging voor de opmaak van het beheerplan werd ondertussen aangevraagd en toegekend.

3.3.3 Wonen

Warmer Wonen

De werking van de RenovatieCoach werd halfweg 2020 versterkt met een derde RenovatieCoach. Bovendien werd die in de praktische werking nog meer ingekapseld in de samenwerking met W13 binnen Energiehuis-WarmerWonen; getuige hiervan de aangepaste website en andere gezamenlijke communicatie.

In 2020 werden de subsidies SUPRA toegekend goed voor een budget van ongeveer 3.5 miljoen Euro voor een versnelling van de werking in 2021, in samenwerking met Gent en IGEMO. Hiervoor werden de nodige voorbereidingen getroffen.

Corona had natuurlijk ook invloed op de werking van de RenovatieCoach, waardoor in bepaalde maanden de huisbezoeken zo goed als volledig stil gelegd werden. Toch hadden we ook in 2020 244 nieuwe aanmeldingen, waarvan ongeveer 1/3^e kwetsbare huishoudens. Ook de burenpremie dossiers groeien in aantal: tien dossiers in 2020 of zo'n 20.000 e aan burenpremies. Als we de balans maken van alle afgesloten dossiers eind 2020, dan is de gemiddelde investering een goede 14.000 € en de gemiddelde besparing op de energiefactuur 236 €/jaar.

Tenslotte zetten we ook binnen het subsidiedossier energieconsulenten specifiek in op communicatie-acties via artikels, Facebook, ... Zo brachten we getuigenissen van mensen die reeds in samenwerking met de RenovatieCoaches renoveerden.

Binnen Empower 2.0 worden ook een aantal activiteiten opgenomen in het kader van collectieve renovaties. Het uitvoeren van huisbezoeken door de renovatiecoaches als prospectie voor burenpremies maakt hier deel van uit.

Beter Wonen

Het intergemeentelijke samenwerkingsproject met betrekking tot woonbeleid 'Beter Wonen' is sinds 01/01/2020 aan een nieuwe subsidiëringsperiode toe, t.e.m. 31/12/2025. Deze verlenging van het project bracht een extra deelnemende gemeente met zich mee, nl. de gemeente Avelgem. Hiervoor werd een nieuwe technisch-administratief medewerker aangeworven door Leiedal. De medewerkers binnen Beter Wonen nemen nu ook in deze gemeente taken op rond woonbeleid. 2020 stond vooral in teken van de opstart in Avelgem en de opstart van de nieuwe medewerker. Er zijn enkele acties binnen het nieuwe subsidiedossier die een nieuwe uitdaging betekenden voor deze gemeenten. Zo werd in stad Waregem de opstart van een uniek woonloket uitgewerkt. Voor de vier gemeenten is de aanpak en registratie van verwaarloosde woningen en gebouwen een nieuw gegeven. Hiervoor werd dit jaar een gecoördineerde aanpak uitgewerkt en toegepast. Ook hebben de 4 gemeenten de ambitie om met dit nieuwe subsidiedossier extra in te zetten op proactieve woningkwaliteitscontroles. Tot slot werd in elke gemeente de bestaande samenwerking tussen diverse lokale partners gestructureerd door de opstart van lokale werkgroepen rond wonen.

3.3.4 De energietransitie

Burgemeestersconvenant/SECAP

In Zuid-West-Vlaanderen hebben de 13 burgervaders het vernieuwde Burgemeestersconvenant getekend voor een CO₂-reductie van 40% tegen 2030. Naar aanleiding van dit engagement, dat we als regio zijn aangegaan, werd het afgelopen jaar een regionaal energie- en klimaatactieplan opgemaakt, samen met de lokale besturen: het SECAP (Sustainable Energy and Climate Action Plan).

In het voorjaar van 2019 organiseerde Leiedal zeven 'capacity-building workshops' over hernieuwbare energie en duurzame warmte voor al haar gemeenten. Geïnteresseerde ambtenaren en schepenen namen deel, net als experts van studie bureaus (Antea Group, Kelvin Solutions, BUUR, Beauvent) en onderwijsinstellingen zoals UGent en de VUB. Als we de CO₂-cijfers van Zuid-West-Vlaanderen onder de loep nemen, blijkt dat het grootste aandeel (53%) in onze warmtevraag zit. 26% wordt veroorzaakt door onze elektriciteitsvraag en 21% door mobiliteit over lokale en gewestwegen.

De resultaten van die workshops werden in 2020 gebundeld in de brochure 'Een ruimtelijke energiestrategie voor Zuid-West-Vlaanderen'. Met deze cijfers wil de ruimtelijke regionale energiestrategie bekijken hoe we de CO₂-doelstellingen kunnen halen tegen 2030 en hoe de regio klimaatneutraal kan worden tegen 2050. We becijferden met andere woorden hoe de regio de doelstellingen van het Burgemeestersconvenant kan halen, net door kansen voor hernieuwbare energie en duurzame warmte in kaart te brengen. Dankzij de gelijktijdigheid waarmee de regionale energiestrategie en het SECAP zijn opgemaakt, zijn beide documenten volledig op elkaar afgestemd. Waar de regionale ruimtelijke energiestrategie echter uitsluitend mitigatie meeneemt, capteert het SECAP ook adaptieve maatregelen. Eind 2020 werd zowel het regionaal energie- en klimaatactieplan als de regionale ruimtelijke energiestrategie door elke gemeenteraad bekrachtigd. Allerlei projecten worden nu verder uitgewerkt via (Europese) subsidieprojecten, waaronder de warmtenetten voor Menen en Wevelgem.

Warmtenetten

Het Interreg VB NWE-project HeatNet focust op de uitrol van warmtenetten van de 4e generatie (lagetemperatuurnetten) in de regio. In 2020 werd de regionale ruimtelijke energiestrategie

afgewerkt en werden de acties doorvertaald naar het regionale actieplan van het Burgemeestersconvenant. Verder hebben we via HeatNet de haalbaarheidsstudies voor warmtenetten in de regio ondersteund, zoals in Menen, Wevelgem en voor de site De Voerman in Anzegem. We werkten hiervoor nauw samen met de lokale besturen, Fluvius en andere stakeholders, ondersteund door externe experts. Deze haalbaarheidsstudies zijn een eerste stap naar doorbraakprojecten voor warmtenetten in de regio.

EMPOWER 2.0

Met het Interreg IVB NSR-project EMPOWER 2.0 zet Leiedal in op het versterken van de positie van de burger in de energietransitie. Dat doen we aan de hand van een aantal projecten. Via collectieve renovaties worden groepen burgers, in een woonwijk, stad of gemeente, samen ondersteund bij hun renovatiewerken. Een RenovatieCoach coördineert en begeleidt. Dergelijke trajecten opzetten is niet eenvoudig, niet het minst in COVID-19-tijden, maar lijkt het meest succesvol in flatgebouwen.

Op de site Transfo bereiden we via EMPOWER 2.0 een energiegemeenschap voor en een dossier voor een regelluwe zone. Zo kunnen de gebruikers daar samen de hernieuwbare energie-installaties benutten. In 2020 hebben we initiatieven opgevolgd om de participatie van burgers in het energieverhaal te bevorderen, zoals rond energiecoöperatie Vlaskracht en het zonnebestek dat coöperatieve investering in zonnepanelen op publieke gebouwen mogelijk maakt. We hebben ook de mogelijkheid voor een klimaatfonds verkend.

LECSEA

LECSEA is een Interreg VA 2 Zeeënproject dat in 2020 is goedgekeurd en opgestart. Leiedal is de hoofdpartner. Het project verzorgt de uitrol van energiegemeenschappen in de regio. Een nieuwe Europese richtlijn, die in 2021 geïmplementeerd wordt via Vlaamse decreten, maakt het voor burgers mogelijk om collectief hernieuwbare energie-installaties te bezitten en de energie daaruit te delen. Dat opent perspectieven voor bijvoorbeeld wijkinstallaties, zowel rond warmte als elektriciteit. Via LECSEA ondersteunen en begeleiden we projecten in de regio. Leiedal heeft de steden en gemeenten opgeroepen om projecten voor te stellen. Daaruit hebben we in 2020 de selectie voorbereid, net als de aanpak om bedrijven hierin te ondersteunen. Als lead partner binnen LECSEA heeft Leiedal ook een website over energiegemeenschappen voorbereid.

BISEPS

Het Interreg 2 Zeeën-project BISEPS spant de spieren voor duurzame energie op bedrijventerreinen. Het project zou in 2020 eindigen, maar werd door COVID-19 verlengd. In 2020 heeft Leiedal bedrijven gestimuleerd en ontzorgd om zonnepanelen op eigen daken te leggen. We hebben ook onderzocht of een lagetemperatuurwarmtenet op Evolis mogelijk is. Leiedal mocht als hoofdpartner van BISEPS een sessie verzorgen op de EU Sustainable Energy Week 2020. De afronding van het project werd in 2020 voorbereid, met onder andere een onlinetool om het potentieel van hernieuwbare energie voor bedrijven in kaart te brengen, een stappenplan om bedrijven te ontzorgen rond energie en een set businesscases voor hernieuwbare energie bij bedrijven.

Urban Innovative Actions – RE/SOURCED

Eind juni zette de Europese Commissie het licht op groen voor het project RE/SOURCED. Het project krijgt een werkingsbudget van 5 miljoen euro, waarvan Europa 4 miljoen financiert. RE/SOURCED mikt op de uitbouw van een circulair en zelfvoorzienend energiesysteem op Transfo, de

multifunctionele erfgoedsite (10 hectare) van de oude elektriciteitscentrale in Zwevegem. Door de mix van energieprofielen op de site en de historische link met de productie van stroom is Transfo de perfecte setting voor RE/SOURCED. Leiedal leidt het project in goede banen, de andere partners zijn de gemeente Zwevegem, de Provincie West-Vlaanderen, Universiteit Gent, Flux50, VITO en REScoop.eu.

RE/SOURCED staat voor *Renewable Energy Solutions for Urban communities based on Circular Economy policies and DC backbones*. Het project zit op het snijpunt van drie heel actuele thema's: hernieuwbare energie, circulaire economie en de reconversie van erfgoed.

Het doel van RE/SOURCED is om Transfo volledig te voeden met lokaal geproduceerde hernieuwbare energie. De ruggengraat van het systeem is een lokaal elektriciteitsnet op gelijkstroom dat zowel energie als materiaal bespaart (meer capaciteit met dezelfde hoeveelheid metalen/materialen). Het gelijkstroomnet verbindt een aantal verspreide hernieuwbare bronnen (zonnepanelen en een middelgrote windturbine) met energieopslag (batterijen, waterkrachtaccumulatie en vehicle-to-grid). Een hernieuwbare energiegemeenschap - waaraan alle gebruikers op Transfo zullen deelnemen - zal de gedeelde infrastructuur en samenwerking beheren. RE/SOURCED voorziet ook een educatief parcours voor burgers, scholen en lokale besturen, en een trainingspakket voor professionals. Bij de Vlaamse overheid wordt een regelluwe zone aangevraagd: zo mag tijdelijk buiten de lijntjes worden gekleurd.

In zonnepanelen en batterijen zitten zeldzame materialen. Daarom introduceert RE/SOURCED aspecten van circulaire economie bij het ontwerp van het hernieuwbare energiesysteem, zoals gedeeld gebruik, retrofitting en efficiënter materiaalgebruik. Door de groei van hernieuwbare energiesystemen, opslagsystemen en smart grids stijgt immers de vraag naar grondstoffen zoals staal, koper, kobalt, aluminium en lithium. Een uitdaging voor de energietransitie is dan ook om investeringen in hernieuwbare energie duurzamer te maken, gebaseerd op de principes van circulaire economie.

RE/SOURCED is op 1 juli 2020 van start gegaan en loopt tot 30 juni 2023. Het afgelopen jaar hebben we in eerste instantie de initiatiefase afgewerkt. We waren verplicht om die fase voor 31 december 2020 te voltooien om officieel een beroep te kunnen doen op de subsidies.

3.3.5 Publieke ruimte als ontmoetingsplaats

Innovatie en participatie introduceren we in eigen projecten en ook in die van vennoten. Via het Interreg-project C2L3Play (Cross Border Living Labs) lanceert Leiedal een participatietraject voor een park in de Peperstraat in Heule. Om de vier maanden wordt binnen C2L3Play in de grensoverschrijdende zone een projectoproep gelanceerd die ondernemers, kunstenaars en ontwerpers de kans geeft om professionele en multidisciplinaire begeleiding te vinden en die het voor ondernemingen mogelijk maakt om creatieve en innovatieve oplossingen te bieden in een alsmat kleiner en digitalere wereld. In 2020 werden twee projectoproepen gelanceerd: in april een projectoproep rond open (ruimtelijke) data en in september een projectoproep rond AR/MR/VR. Uit beide projectoproepen werden kunstenaars geselecteerd die door Leiedal worden begeleid, zoals het project Pedigree waar de Kortrijkse kunstenaar Jonas Vansteenkiste op basis van een puntenwolk de morfologische stamboom van zijn eigen woning onderzoekt.

Met cocreatie als sleutelwoord focuste TRIPOD-II in 2020 op het ontwerp van sterke vernieuwende producten in de publieke ruimte. Lokale besturen uit Zuid-West-Vlaanderen werden in 2019 en 2020 uitgenodigd om samen aan tafel te zitten rond een gedeelde uitdaging. Een ontwerper begeleidde een traject waarin naar een oplossing werd gezocht, samen met meerdere bedrijven uit de regio. Zo ontstond een cirkel van cocreatie waarbij elke partij haar sterktes kon inbrengen. Dat verliep in 2019 nog in een fysieke setting, in 2020 vaak virtueel. TRIPOD-II heeft zo vijf producten voor de publieke ruimte verwezenlijkt.

- De slimme vuilnisbak die TEN (Kortrijk) ontwierp samen met o.a. Zwevegem, Avelgem, Kuurne, Wervik, Deerlijk, Kortrijk, Harelbeke en Waregem combineert zichtbaarheid met efficiëntie en is gemaakt uit herbruikbaar materiaal. De vuilnisbak laat gebruikers sorteren en is vanop afstand te monitoren. Zo hoeft het lokaal bestuur de bak alleen maar te legen als hij vol is en hoeft er niet nodeloos te worden rondgereden. De vuilnisbak kan worden uitgerust met een ledring en een speaker om feedback te geven aan gebruikers. Hij valt op en is tegelijk mooi te integreren in de publieke ruimte. De eerste toonmodellen komen in 2021 in de publieke ruimte te staan.
- De groenmodule brengt tijdelijk groen in de publieke ruimte. Studio Dott. (Antwerpen) zocht samen met gemeenten naar een oplossing om groen in de openbare ruimte efficiënter en duurzamer te onderhouden en te beheren. Het resultaat is een modulair systeem waarmee je ruimtes kunt vergroenen en tijdelijk afdekken, bijvoorbeeld bij evenementen. Het concept vraagt nog een gedetailleerde technische ontwikkeling om een robuust ontwerp te creëren. Partners: Imog, Mirom, Kortrijk, Zwevegem, Menen. Bedrijven: Lesage nv, Disaghor, Arbowar, Growebo en Krinkels.
- De Blauwe Ruit is een lus van 90 km die wordt gevormd door de belangrijkste waterlopen van de Eurometropool. De Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai en haar partners zochten naar een ingreep in het landschap langs de fietsroute die de lus herkenbaar en uitnodigend maakt. Yoann Druet & Emmanuelle Valot (Rijsel) bedachten een set blauwe elementen: kaders, bankjes, uitzichtpunten en visuals. De eerste kaders zijn al te zien langs het water, zoals bij Transfo in Zwevegem. Partners: BAW Billiet Art Works, Carpentier, Wever & Duqué, TEN, Waak.
- Zicht op de toekomst wordt concreet met 3D-elementen uit beton en QR-codes. Pilipili (Kortrijk) ging aan de slag rond de vraag: hoe kun je een fysieke plek in relatie plaatsen met verleden of toekomst? Modulaire betonelementen uit een 3D-printer worden opgesteld op plaatsen waar ze via doorzichten een nieuw perspectief creëren. Gebruikers kunnen door de gaten kijken en meer te weten komen via QR-codes. Dit project is nog in ontwikkeling.
- Een mobipunt is een plaats waar verschillende functies elkaar ontmoeten. Het punt is ingericht om op kleinschalig niveau multimodaal vervoer mogelijk te maken en te promoten. Yellow Window (Antwerpen) bedacht samen met o.a. Menen, Zwevegem, Lendeledede en Harelbeke een oplossing voor vragen rond veiligheid, herkenbaarheid, informatie, comfort en multimodaliteit. Tegelijk faciliteert het volume bijkomende functies. In 2021 worden op drie plaatsen in de regio toonmodellen geïnstalleerd, in verschillende configuraties.

4 Naar een doelgerichte aanpak op regionaal niveau

4.1 (Samen)werken aan een regio in transitie

Het kunstencourcours Contrei Live was het voorbeeld bij uitstek waarbij Leiedal zich in 2020 richtte tot heel diverse ruime doelgroepen om hen te betrekken bij een aantal transities, meer bepaald bij transities betreffende ons landschap en de rol van het water daarin. Intercommunale Leiedal vierde

op 9 juni 2020 haar zestigste verjaardag en deelde dit bijzondere moment door haar territorium van Leie en Schelde in de kijker te zetten en daarbij zowel inwoners als bezoekers te betrekken. Leiedal en zestien kunstenaars en ontwerpers (selectie uit 211 inzendingen van over de hele wereld) uit binnen- en buitenland nodigden het publiek uit om de streek te verkennen, mee te reflecteren op en over het water en de dialoog aan te gaan over het belang ervan. Want water wordt steeds meer een kostbaar goed. In elk van de 13 steden en gemeenten kon je op zijn minst een kunstwerk bezoeken. De werken vormden een interessante mix van land art, landschapsarchitectuur, geluidskunst en kinetische installaties. De artistieke interventies waren sitespecifiek geconcipieerd en bijgevolg op maat gemaakt van de plek in het landschap of de publieke ruimte. Het kunstencours Contrei Live was gratis te bezoeken van 9 juli tot 26 oktober 2020 en lokte coronaproof meer dan 100.000 bezoekers naar onze contreien. Een gebruiksvriendelijke mobiele website, een gratis fietskaart en een betalende bezoekersgids maken de bezoeker wegwijs langs de drie fietsroutes met een aantal interessante zijspiongetjes. Leiedal voorzag op vlot bereikbare locaties een 120-tal deelfietsen van Donkey Republic die via een app makkelijk en gratis te boeken waren. Logo Leieland sprong ook mee op de kar en ontwikkelde in iedere gemeente een 10.000-stappenwandeling. Een aantal studenten van de Howest-opleiding Digital Arts & Entertainment verbeeldde Contrei Live in een game die online te spelen was (ook via iOS en Android). Kortom, Contrei Live was een toonvoorbeeld van samenwerking en betekende een belangrijke stimulans voor het fietstoerisme en een hefboom voor de lokale economie.

Het TransitieTeam van Leiedal zorgde in 2020 voor het opvolgen, evalueren, voeden en aanscherpen van de transitiedoelstellingen uit het Beleidsplan 2020-2025. De evaluatie en aanscherping gebeurde aan de hand van gesprekken met een vijftiental externe experts die een uitgesproken deskundigheid hebben op een van de vijf specifieke transitielijnen. Denk aan onder meer professor Dirk Lauwers (Bereikbaar en Nabij), Nic Balthazar (Klimaatneutraal), Sylvie Van Damme (Leefbaar en Gezond), Guy Vloeybergh (Ruimteneutraal), Koen Verhaeghe (Werkbaar en Ondernemend) ... De interviews zorgden voor een uitdieping van de transitiedoelstellingen op wetenschappelijk, financieel, juridisch en communicatief vlak. Op die manier slaagde het TransitieTeam erin de doelstellingen verder te operationaliseren en in acties om te zetten. In 2021 bouwen we verder aan de partnerschappen om over te gaan tot concrete acties.

4.1.1 Met huispartners

Leiedal en haar huispartners overleggen maandelijks binnen een Verruimd Managementteam. Dit structureel overlegplatform garandeert niet alleen een goede onderlinge afstemming maar zorgt vooral voor kruisverbanden en bundeling van krachten.

Het Energiehuis 2.0 is in 2020 omgedoopt tot het Energiehuis Warmer Wonen. Deze nieuwe naam en aangepast digitaal platform weerspiegelen de gezamenlijke dynamiek in deze samenwerking tussen Leiedal en W13. Samen met W13 en de lokale besturen bood Leiedal in 2020 ondersteuning aan de groepsaankoop van mondklappers in de Zuid-West-Vlaanderen. Ook voor de organisatie van de contacttracing door W13 leverde Leiedal hand- en spandiensten.

Het thema gezondheid werd in de loop van 2020 verder geëxpliciteerd in tal van processen rond ruimtelijke planning en het ontwerpen van gezonde en aantrekkelijke publieke ruimte. Ook met zuidwest werden bestaande en nieuwe initiatieven genomen. Zo werd het jaarlijks erg gesmaakte Erfgoedcafé noodgedwongen vervangen door een geslaagde podcastreeks Erfgoedmysterieën. Vijf luistersessies over roerend en onroerend erfgoed wisten een breed publiek te boeien.

4.1.2 Met lokale en bovenlokale besturen

De kantoren van Leiedal zijn traditioneel een ontmoetingsplek voor lokale en bovenlokale beleidsmakers. Ook tijdens het uitdagende jaar 2020 huisvestte Leiedal heel wat lokale en bovenlokale overlegplatformen zoals de Regioraad, Conferentie van Burgemeesters, Sociaal Economisch Forum, Interbestuurlijk Overleg, Vervoerregio Zuid-West-Vlaanderen. Vaak gebeurde dit hoofdzakelijk digitaal.

Het interbestuurlijk overleg (IBO) Zuid-West-Vlaanderen bestaat uit de betrokken besturen op lokaal, provinciaal en Vlaams niveau. Het overleg staat in voor de bestuurlijke (politieke), beleidsmatige afstemming van de regionale acties en bereidt de (inter)bestuurlijke besluitvorming voor. Deze projectstructuur is een uitvoering van interbestuurlijke samenwerkingsovereenkomst, opgemaakt in 2018 tussen Vlaanderen (DOMG en MOW/AWV), de Provincie en de 13 gemeenten en steden van Zuid-West-Vlaanderen (vertegenwoordigd door Leiedal).

Ook via strategische projecten zoals Contrei en ZeroRegio werkte Leiedal nauw samen met de bovenlokale besturen.

4.1.3 Met ondernemers, onderzoekers, organisaties en burgers

Leiedal is een intercommunale voor streekontwikkeling. Per definitie werkt ze nauw samen met en ten dienste van lokale besturen maar ook ondernemers, onderzoekers, kenniscentra, organisaties en burgers. Dit verloopt zowel via samenwerkingsverbanden zoals de RegioRaad Zuid-West-Vlaanderen, Designregio Kortrijk, MyMachine en bedrijventerreinverenigingen als via concrete projecten zoals TRIPOD, Biseps en vele andere.

In 2020 ging vanuit het TransitieTeam veel aandacht uit naar het betrekken van academici, experts en onderzoekers. Hun vernieuwende impulsen gaven een nieuwe dimensie aan de transitiedoelstellingen voor onze regio.

Jongeren verdienen speciale aandacht en kansen op persoonlijke ontwikkeling want zij maken mee de toekomst van onze regio. Zo begeleidde Leiedal ook in 2020 diverse studenten bij een stage, bachelor- of masterproef of gerichte vakantiejob.

4.2 Blijvend kennis verwerven, delen, uitwisselen

4.2.1 Beproefde én vernieuwende methodieken

Het TransitieTeam van Leiedal zorgde in 2020 voor het opvolgen, evalueren, voeden en aanscherpen van de transitiedoelstellingen uit het Beleidsplan 2020-2025. De evaluatie en verfijning gebeurde aan de hand van gesprekken met externe experts. In 2021 bouwen we aan het verder operationeel maken van de werking van het Open TransitieTeam.

Leiedal heeft de ambitie om een regionale kwaliteitskamer op te richten. Dat is een adviescommissie en begeleidingsplatform voor ruimtelijke projecten waarop lokale besturen in ons werkingsgebied een beroep kunnen doen. De regionale kwaliteitskamer adviseert zowel private als publiek-private (samenwerkings)projecten. Op basis van een beoordelingskader geeft de kamer advies over de ruimtelijke kwaliteit van het project (architecturaal, stedenbouwkundig, landschappelijk) met als

doel een efficiënter ontwerp- en vergunningsproces en een hogere ruimtelijke en architecturale kwaliteit. Het advies is deskundig, gemotiveerd, concreet en duidelijk, zodat bouwheer, architect, ontwikkelaar en lokaal bestuur erop verder kunnen werken. In 2020 werden deze principes geformaliseerd op de raad van bestuur en heeft Leiedal mogelijke externe experts gecontacteerd. Dit wordt verder opgevolgd.

4.2.2 Advies, coaching en detachering

Leiedal staat ten dienste van haar vennoten. Leiedal heeft in 2020 eerstelijnsadvies geleverd aan de lokale besturen omtrent ruimte en leefomgeving. Onze medewerkers hielpen verschillende gemeenten bij de behandeling van omgevingsvergunningsaanvragen voor stedenbouwkundige handelingen. Dat was onder meer het geval in Anzegem, Deerlijk, Kortrijk, Kuurne en Spiere-Helkijn. In Spiere-Helkijn nam Leiedal opnieuw de rol van (inter)gemeentelijke omgevingsambtenaar op, zowel voor stedenbouwkundige handelingen als voor ingedeelde inrichtingen en vegetatiewijziging.

In de stad Menen versterkte Leiedal tijdelijk de milieudienst om de milieutaken en -dossiers tijdig te kunnen behandelen. In 2020 coördineerde en ondersteunde Leiedal ook Beter Wonen, het intergemeentelijke samenwerkingsverband rond wonen van de gemeenten Anzegem, Avelgem Spiere-Helkijn en Waregem. In 2020 definieerden we een concreet aanbod van intergemeentelijke dienstverlening inzake handhaving rond milieu en stedenbouw en hebben we de eerste concrete dossiers aangepakt. In Deerlijk stond Leiedal in voor de ondersteuning van het mobiliteitsbeleid.

4.2.3 Registreren en monitoren

Monitoring en modellering zijn sleutelaspecten in de werking van Leiedal. We zetten in 2020 vervolgstappen in het streven naar een datadriven beleid. Zowel aspecten vanuit de werkdomeinen (groenmonitor, GIS in functie van Publieke Projectontwikkeling ...) als vanuit Digidal (LDAAS ...) dragen hier sterk bij aan.

4.2.4 Inspireren en innoveren

Leiedal wil innoveren en inspireren, zowel naar doelstellingen als methodiek en partnerschappen. Veelal is de goedkeuring van zowel Vlaamse als Europese subsidiedossiers een teken aan de wand en bevestiging van het innovatieve denken en handelen van Leiedal en haar medewerkers. Een aantal voorbeelden waarin dit in 2020 expliciet aan bod kwam zijn het kunstenparcours Contrei Live, innovatieve producten voor de publieke ruimte (TRIPOD), de regionale onthardingsstrategie, Mobile Mapping, ...

4.2.5 Communiceren en netwerken

Leiedal heeft een sterke reputatie op het vlak van communicatie. Binnen de context die de coronacrisis schiep verlegde Leiedal de focus nog meer naar het digitale. Zo blijft het aantal abonnees van de digitale nieuwsbrief in stijgende lijn en nam het aantal volgers van Leiedal op sociale media sterk toe. De rol en het belang van interactieve kaarttoepassingen kan moeilijk overschat worden. In 2020 werden in nauwe samenwerking met Digidal een aantal toonaangevende

projecten uitgewerkt zoals de onthardingskaart (Onthard je mee-campagne) en de mobiele website voor het kunstencursus Contrei Live. Dit laatstgenoemde digitale platform vormde het voorbeeld bij uitstek van een gebruiksvriendelijk digitaal platform dat aangestuurd wordt door heel wat achterliggende data- en andere processen. De website telde sinds de lancering in juni meer dan 170.000 unieke bezoekers.

5 Interne organisatie

5.1 Soepel en trefzeker

De coronacrisis stelde ons allen voor nieuwe uitdagingen. Dankzij een sterke digitale basis wist Leiedal de gevolgen voor haar werking te beperken. We slaagden erin heel snel de omschakeling te maken naar digitaal werken van thuis uit. Ook de leden en deelnemers aan de vele bestaande overlegplatformen werden deskundig begeleid om digitaal te kunnen samenwerken. Dit geldt zowel voor de raad van bestuur en conferentie van burgemeesters als voor de meer informele overleggen zoals Koffie Leiedal.

5.2 Uiteraard digitaal

5.2.1 Pijlers om in de toekomst verder op te bouwen

DRK-platform

De voorbije 25 jaar ondersteunt en bouwt Leiedal de websites van zijn vennoten en partners in de regio, en maakt op deze manier onze steden, gemeenten en regio digitaal snel en efficiënt. Dit platform is de digitale toegang tot dienstverlening en communicatie uit de gemeentebesturen. In 2020 werd de overeenkomst herdacht en herwerkt om de komende jaren digitaal grote stappen te kunnen nemen. Naast ontwikkeling staat Leiedal eveneens in voor het project management.

Een aantal ontwikkelingen die in 2020 gerealiseerd werden op het DRK-platform zijn het vrijetijdspitaal, de samenwerking met Stad Kortrijk voor de ontwikkeling van een chatbot, algemene platform updates, de integratie van een professioneel ticketsysteem (JIRA) om de dienstverlening naar de gemeenten verder te professionaliseren, de Kooplokaalbon Kuurne, de MAGDA-implementatie van Mijn Burgerprofiel, de druktebarometer, Parko Wervik en het Beeldkwaliteitsplan (DSI 2.0).

LDAAS- platform

Binnen het dataplatform werden verschillende componenten geïdentificeerd die moeten uitgebouwd en uitgebreid worden, zodat het schaalbaar en toekomstbestendig is. Dit zijn onder meer het API-management platform, de gecentraliseerde datahub & data aggregatie, een data warehouse voor rapportering, een data lake voor stockage van big data en een opendataportal.

In 2020 werd de basis ontwikkeld voor het API-platform; dit wordt ingezet bij de ontwikkeling van nieuwe projecten. Er werden eveneens voorbereidingen getroffen voor het concretiseren van de gecentraliseerde datahub.

GIS-platform

De bestaande GIS-infrastructuur bestaat uit verschillende software-componenten die het mogelijk maken (1) data te analyseren, te bewerken en te converteren (FME-software), (2) data te stockeren in databank en aan te bieden als data-service (ArcGIS-server); en (3) data te bundelen in een online geoloket (Geocortex). De verschillende componenten zijn samen gekend zijn onder de naam GOVMAPS.

Deze componenten werden in 2020 aangevuld met twee nieuwe databronnen: 360° straatbeelden met een lidar-puntenwolk en gedetailleerde orthofoto's. Samen met de lokale besturen werden beide bronnen aangekocht in januari 2020. Samen met de deelnemende lokale besturen hebben we een implementatie traject doorlopen voor de uitrol van de nieuwe data: inwinning, opzet software, opleiding, uitrol binnen bestuur en de verschillende diensten.

De componenten worden continu ingezet voor verschillende lopende projecten. In 2020 is specifiek gewerkt op onder meer de website voor het kunstenparcours Contrei Live, de inventarisatie van voetpaden in Wevelgem, het openruimteplan voor Kortrijk, de inventaris trage wegen in Anzegem en Waregem, de opmaak van de Groenmonitor Zuid-West-Vlaanderen, databeheer en het up-to-date houden van diverse databronnen (Vlaamse Registers, Telraam, Leiedal data).

Overige platformen

Naast de basis-platformen, die voor meerdere projecten worden ingezet, ontwikkelde Leiedal de afgelopen jaren nog enkele specifieke project-gerelateerde projecten. Deze werden in 2020 verder uitgewerkt:

- Renovatietool: De Renovatietool werd verder uitgewerkt om de opschaling en rapportering binnen het Elena-project mogelijk te maken.
- Bedrijvengids: De bedrijvengids werd uitgebreid met een extra website-module dat het mogelijk maakt om op flexibele manier een subset van bedrijven aan de website toe te voegen. Met deze nieuwe module hebben verschillende gemeenten een kooplokaal-actie of takeaway in de kijker gezet.
- Blauwe ruimte kaart: De blauweruimtekaart werd, in samenwerking met de Eurometropool, uitgebreid met een 'Blauwe Ruit' kaart om de nieuwe fietsroute te illustreren.
- Onderhoud Zerkzoeker
- MyMachine: dreamsdrop V2

Digitale ontwikkeling

Digital ontwikkelde en beheerde heel wat projectwebsites zoals de regionale website voor Open Monumentendag, Transfo Zwevegem, GRUP K-R8, LECSEA, Oud zwembad Spiere-Helkijn, Aquandé, Energiehuis WarmerWonen, Contrei Live, Buren bij Kunstenaars ...

De collega's boden verder ondersteuning bij diverse projecten en de ontwikkeling van tools zoals de REACT-tool binnen het Biseps-project. Op het vlak van mobiliteit en digitale innovatie was Leiedal betrokken bij City of Things (MoDi2Be en IoT gestuurde mobipunten) en Citizen Science-projecten zoals Telraam en Smartcitizen.

Op Europees vlak was Digidal onder meer actief bij de uitwerking van het concept voor het Horizon2020-project over Handshakes en Blockchain. Ze verleende ook haar medewerking in de klankbordgroep voor Polivisu Schoolstraat (dashboard met gebruik van Telramen). Naast het lopende Interreg-project CORA, nam Leiedal ook een vliegende start met het Interreg-project COM3 onder de noemer 'building competencies for competitive companies'.

6 Kennis-, Beleids- & Werkgroepen, workshops

De experts van Digidal begeleiden en volgden diverse werkgroepen met een uitgesproken digitale focus op in 2020. Daarbij onder meer City of Things (third-party payment for MaaS), workshops Tripod II (slimme vuilbakken en zicht op de toekomst), werkgroep data en technologie van VLINTER, de werkgroep Digitale Regio Kortrijk, de werkgroep Single Digitale Gateway, de beleidsgroep Digitale Regio Kortrijk, de stuurgroep lokaal e-gouvernement V-ICT-OR, VVSG infosessies (Vlaanderen Radicaal Digitaal, ...) ...

6.1.1 Systeembeheer

In januari 2020 werd Office365 uitgerold over de hele organisatie en werden opleidingen gegeven over het aanmaken van Teams, delen van documenten en organiseren van online vergaderingen. Toen in maart 2020 de COVID-19 gezondheidsmaatregelen van kracht werden, was Leiedal uitgerust om het thuiswerken te faciliteren.

Enkele geplande investeringen werden naar aanleiding van COVID-19 vervroegd. Zo werd onder meer Werkplek gelanceerd die medewerkers toegang geeft tot een virtuele omgeving met toegang tot de fileservers en backoffice applicaties. Daarnaast werden in de vergaderzalen de Clickshare geüpgraded naar Clickshare CX om deze videomeeting compatibel te maken. Twee vergaderzalen werden bijkomend uitgerust met audio/video blokken om hybride meetings toe te laten.

Eveneens versneld door de COVID-19 situatie werden de 35 medewerkers en laptops van zowel Konekti Zuid-West-Vlaanderen (25) als Logo Leieland (10) in de Leiedal Active Directory en Office365 boot opgenomen. Tussen de verschillende organisaties werden op verschillende niveaus opsplitsingen en afschermingen gemaakt (zoals apart vlans en fileservers). Bij zowel de Leiedalmedewerkers als de huispartners werd een Two Factor Authentication geïntroduceerd.

In het voorjaar werd de HP Nimble CS1000H SAN storage vervangen door een Dell/EMC SCv3020. Doorheen het Leiedalgebouw werd de wifi infrastructuur vernieuwd zodat ook met de nieuwste standaarden kan worden gewerkt.

Voor de IT servicedesk en kennisdatabank werd ten slotte overgeschakeld van Spiceworks naar het Jira pakket van Atlassian, hetzelfde platform dat gebruikt wordt voor de service-aanvragen op het DRK platform.

6.1.2 GDPR/Privacy en informatieveiligheid

6.1.3 Cyberveiligheid & Algemene Verordening Gegevensbescherming

De steeds snellere digitalisering toont aan dat digitale dienstverlening en data steeds belangrijker wordt, maar ook dat we veel aandacht moeten besteden aan de veiligheid van de data en de gegevens. Dagelijks bereiken ons berichten van gelekte digitale data, zowel persoonlijke als bedrijfsgevoelige. Openbare besturen zijn al vele jaren gehouden om informatiebeveiliging in te bedden in hun dagelijkse werking.

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) heeft in 2018 deze verplichting naar een hoger niveau gebracht door de betrokkenen resoluut de controlebevoegdheid terug te geven over hun data. Dit schept voor iedere organisatie nieuwe uitdagingen, ook voor Leiedal.

Samenwerkingsverbanden tussen verschillende overheden en uitwisseling van persoonsdata in het kader van unieke gegevensopvraging zijn de nieuwe standaard. Het is nochtans een nooit afgewerkte uitdaging om dit te doen conform de principes van de GDPR (Rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie - Doelbinding - Minimale gegevensverwerking - Juistheid - Opslagbeperking - Integriteit en vertrouwelijkheid - Verantwoordingsplicht).

Leiedal is een organisatie die historisch altijd een zeer grote openheid heeft getoond zowel intern als extern. Door deze openheid te realiseren, samen met de nieuwe vereisten rond het werken met digitale en gevoelige data, zal Leiedal verder de regionale trekker blijven die het de laatste 60 jaar altijd is geweest.

6.1.4 Leiedal als werkgever

Leiedal telde op 31 december 2020 74 medewerkers in dienstverband, van wie 22 met deeltijdse en 52 met voltijdse prestaties. Samen is dat goed voor 68,15 voltijdse equivalenten, een stijging van 11% ten opzicht van 2019. Volgende personen traden in 2020 in dienst:

- Bieke Blauwblomme (Stafmedewerker technologie en digitale transformatie , Stafdiensten – 03/02/2020)
- Wim Simoens (Technisch medewerker Beter Wonen, Mens en Samenleving – 16/03/2020)
- Diana De Cat (Sitemanager, Publieke Project Ontwikkeling – 23/03/2020)
- Nele Monkerhey (Renovatiebegeleider, Mens en Samenleving – 30/03/2020)
- Christof Godderis (Communicatiemedewerker, Mens en Samenleving – 20/04/2020)
- Soetkin Decaluwé (Stedenbouwkundig Ontwerper, Ruimte en Leefomgeving – 01/06/2020)
- Alien Decock (Verweefcoach, Ruimte en Leefomgeving - 01/06/2020)
- Thibault Moerkerke (Stedenbouwkundig Ontwerper & Mobiliteitscoach – 22/06/2020)

Volgende personen traden in 2020 uit dienst:

- Wouter Degadt (05/01/2020)
- Maarten Gheysen (30/04/2020)

In 2020 werd de functionele procesflow loonverwerking en –administratie versterkt met een conversie naar de weddencentrale Lima wat leidde tot een adequate loonverwerking, beheer van personeelsdossiers en rapportering alsook de introductie van de digitale loonstroken.

Eveneens in 2020 werd de procesflow rekrutering & selectie geactualiseerd gericht op een efficiënte omkadering van de onboarding gekoppeld aan een warm onthaal. De actualisatie van het draaiboek onthaal zorgt dat alle nieuwe medewerkers dezelfde en volledige informatie krijgen. De nieuwe aanpak van het draaiboek toonde haar meerwaarde bij het (digitale) onthaal van de nieuwe medewerkers tijdens de gezondheidsmaatregelen als gevolg van de COVID-19 pandemie.

De procesflow functionering & evaluatie werd tevens gedefinieerd. Het evaluatiegesprek werd aangevuld met objectieven. Het sjabloon voor de functioneringsgesprekken werd verruimd met gespreksonderwerpen zoals competenties en talenten, mentaal welzijn, vorming en systematische functioneringsafspraken. Het verhogen van de betrokkenheid van medewerkers en het inzetten op sterkten is de sleutel tot succes in het verhogen van de bekwaamheid (prestatie en ontwikkeling) van medewerkers. De rol van HR is hierbij de ondersteuning van data, het centraliseren van verslagen, het opvolgen van ontwikkelingsbehoeften en het bewaken van communicatiedoorstroming.

Leiedal heeft aandacht voor haar leidinggevenden en medewerkers. Inzetten op duurzaam HR-beleid is zorgen voor een gezonde wisselwerking tussen de medewerker en onze organisatie. HR zorg, met oog voor welbevinden, psychosociaal welzijn, fysieke en mentale gezondheid en work-life balans, zijn belangrijke engagementen. Tijdens de Covid-19 werksituatie werd intens aandacht besteed aan het inzetten op deze duurzame pijlers.

Verder in 2020 werd een overlegstructuur opgezet tussen de interne preventiedienst, HR en de directie om de regelgeving inzake welzijn, de veiligheid en gezondheid op de werkvloer in de praktijk toe te passen.

In lijn met de verplichtingen, werd op 12 maart 2020 de eerste nota met maatregelen en praktische afspraken inzake het coronavirus met de medewerkers gedeeld. Naast de richtlijnen inzake (hand)hygiëne én de sociale afstandsmaatregelen, werden bestaande afspraken (zoals thuiswerken) aangepast in lijn met de verwachte lockdown. Toen op 18 maart 2020 de COVID-19 lockdown van kracht werd, was Leiedal binnen de 24u volledig digitaal operationeel. Op 27 maart 2020 volgde een 2e nota voor de medewerkers met een cascade aan werkmogelijkheden binnen de arbeidsrechtelijke bepalingen. Verschillende oplossingen werd uitgewerkt om de combinatie voltijds thuis werken en de zorgtaken voor kinderen, door het wegvallen van kinderopvang en het sluiten van de scholen, op te vangen. Negentien medewerkers maakten gebruik van tijdelijk verminderde prestaties. Om alle medewerkers maximaal te ondersteunen, werden ook de regels betreffende de stam- en glijtijden maximaal versoepeld. Leiedal bood haar medewerkers de kans om de werktijden 24/24 en 7/7 te spreiden om zo aan de gemiddelde arbeidsduur op weekbasis te komen. Leiedal kende geen tijdelijke werkloosheid door de coronacrisis.

Met de versoepelingen van 11 mei 2020 bleef tijdens de post-lockdown het basisconcept grotendeels behouden: thuiswerk bleef de norm. Er werden wel duidelijke collectieve en organisatorische maatregelen getroffen om veilig werken te garanderen voor de kleine groep medewerkers die op kantoor werken. In het najaar van 2020 werden alle maatregelen en richtlijnen voor onbepaalde duur verlengd.

HR had niet alleen een cruciale rol bij het uitwerken van de noodplannen, de brede inzet van thuiswerk en het stimuleren van flexibiliteit, maar er was ook een taak weggelegd in het ondersteunen van medewerkers met bijzondere aandacht voor mentale gezondheid. De kracht van het volledige Leiedal team zorgde voor een gedeeld gevoel van samenhang.

Tenslotte heeft Leiedal in 2020 het loonbeleid geactualiseerd. In 2020 nam Leiedal samen met andere Vliinterleden deel aan een gezamenlijke loonbenchmark die werd begeleid door Hudson. Aanvullend werd een interne benchmark uitgevoerd met de referentiemarkt lokale besturen. De benchmarking leidde tot een verbreding van het aantal subloonschalen bij de bachelors, het aanpassen van de beginschaal bij de masters en een gelijke verdeling van 5% tussen de subloonschalen voor alle functies.

6.1.5 U bent steeds welkom

Ondanks de gezondheidsmaatregelen naar aanleiding van COVID-19, was het onthaal van Leiedal steeds bereikbaar en dit door het koppelen van de telefooncentrale met specifieke software die de onthaalfunctie van thuis uit mogelijk maakte. Leiedal gaat er prat op om binnen de 24 uur haar volledige werking digitaal te maken.

Tijdens de eerste lockdown (maart-juni 2020) werd vanuit het onthaal logistieke ondersteuning gegeven aan W13, AZ Groeninge, Fluvia en de huisartsenkringen die vanuit het Leiedalgebouw afstemden over de ontwikkelingen van COVID-19 in Zuid-West-Vlaanderen. In maart-mei 2020 werd vanuit Leiedal webinars georganiseerd gericht op de medische ondersteuning van de publieke en private Woonzorgcentra in de regio. De kelderruimte van Leiedal werd tijdens de eerste weken van de lockdown gebruikt als stockageruimte voor de noodvoorraad aan FFP2-maskers, plasticen schorten en latexhandschoenen bedoeld voor de WZC's en thuisverzorgers.

Doorheen het kantoorgebouw van Leiedal (oude vleugel) werden de wandkasten vernieuwd en werden de wanden akoestisch verbeterd.

Door de groei van zowel Leiedal als de huispartners W13, Logo Leieland en zuidwest wordt het huidige gebouw van Leiedal te klein om alle medewerkers kwalitatief te huisvesten. Leiedal is in 2020 een procedure opgestart om nieuwe kantoren te bouwen op haar eigen gronden op het Kennedypark. De uitbreiding/nieuwbouw van kantoren op deze locatie kadert binnen het slim en kwalitatief verdichten van Hoog Kortrijk, nabij de toekomstige HOV-as tussen het stadscentrum en Hoog Kortrijk en aansluitend op het fietsnetwerk op Hoog Kortrijk. Op verzoek van Leiedal heeft het Team Vlaamse Bouwmeester op 17/01/2020 een oproep gelanceerd. Uit een inzending van 66 kandidaten, werden op 7/04/2020 drie ontwerpteams geselecteerd. Op 11/12/2020 werd de ontwerpopdracht gegund aan ontwerpopdracht aan Bart Macken Eef Boeckx Partnership, C+S Architects Limited.

6.1.6 U hoort nog van ons

Het communicatieplan voor 2020 speelde in op 3 pijlers: corporate communicatie, projectcommunicatie en commercieel aanbod (wonen en ondernemen). Op het vlak van organisatiecommunicatie verliep het gros van de communicatie al langer digitaal. In 2020 nam dit het belang van het digitale luik alleen maar toe. Het fysiek ontmoeten via netwerkevents, gerichte cocreatiewerkshops en andere evenementen werd wel wat gemist.

De communicatie van het commercieel aanbod aan ruimte om te ondernemen en te wonen ondersteunde het werk van de cluster publieke projectontwikkeling. We kunnen alleen maar hopen dat deze communicatie mee aan de basis ligt van het hoge aantal verkopen.

De vele subsidieprojecten en samenwerkingsverbanden zorgde voor een uitdagende mix aan communicatie, telkens afgestemd op doelstelling, doelgroep, boodschap en kanalen (online en offline).

Het kunstencursus Contrei Live daagde de communicatiedienst van Leiedal uit om alles uit de kast te halen. De aanwezige expertise en ervaring zorgde voor een boeiende mix van:

- digitale communicatie (mobiele, drietalige website met veel aandacht voor cartografie, data en video, een online game, digitale nieuwsbrief, socialemediacampagne ...)
- perscommunicatie (persdossier in drie talen, meer dan 50 perspublicaties waaronder twee keer het journaal op de openbare omroep...)
- fysieke communicatie (gratis fietskaarten, betalende bezoekersgids, infozuilen ...)

6.1.7 We denken met u mee

In 2020 werd het Navision boekhoudsysteem aangevuld met een nieuwe flow waarbij de volledige aankoopprocedure (van aankoop tot goedkeuring voor betaling) werd gedigitaliseerd. Een eerste voorafname bij de digitalisering gebeurde naar aanleiding van de COVID-19 lockdown.

De volledige flow werd zoals gepland geactiveerd samen met het nieuwe boekjaar 2021. Navision werd in 2020 verder uitgebouwd als ondersteunende partner bij Vlaamse en Europese subsidieprojecten, gaande van voorbereiding (kostberekening), opvolging door projectleiders, voorbereiding claims, managementrapportering en voorbereiding begroting.

Zoals gepland werd in 2020 onderzoek gevoerd naar een registratiesysteem voor het onthaal.

6.1.8 We doen wat we zeggen

In 2020 werden alle leasewagens van Leiedal gewijzigd naar hybride wagens en/of volledig elektrische wagens. Leiedal heeft nu twee volledig elektrische poolwagens.

Door systematische acties onder meer in het kader van personeelsactiviteiten werden medewerkers geactiveerd om voor verplaatsingen binnen een straal van 10 km rond Leiedal zoveel mogelijk werkverplaatsingen met de fiets te doen.

Binnen de gedeelde keukens werd afvalscheiding doorgevoerd.

6.1.9 De wereld staat nooit stil (Digidal)

De regio staat vandaag voor de grootste uitdaging in decennia. Wonen, Werken, Welzijn en Leven zijn de fundering en is de leidraad van onze digitale lijn doorheen de verschillende beleidsdomeinen in de regio. Om deze reden wordt e-Government getransformeerd naar DIGIDAL, waarbij DIGIDAL de allesomvattende term is voor alle digitale dienstverlening in de regio.

We wensen de digitale dienstverlening naar de regio uit te breiden met het DRK-platform, het LDAAS-platform en GIS als basis. Deze basis wordt gebouwd met de volgende filosofie in het achterhoofd:

- Innovatief en toekomstgericht
- Data als motor
- Veilig & GDPR-proof
- Kostendekkend

6.1.10 Innovatief en toekomstgericht

In onze achtertuin vinden we verschillende vooruitstrevende hogescholen en bedrijven, gespecialiseerd in gaming, engineering, energie, ... de voedingsbodem voor digitale bedrijven en startups. Onderzoek en ontwikkeling doen we niet alleen, maar samen met alle mogelijke regionale partners (overheden, bedrijven en scholen). Door het hoge aanbod aan Universiteiten (KU Leuven, UGent) en Hogescholen (Howest, Vives, ...), onderzoeksinstituten (IMEC) en topbedrijven in de regio, zoeken we naar een wisselwerking tussen al deze partners.

Leiedal is naast katalysator ook vaak trekker in dit digitale verhaal. Door digitale innovatie te ondersteunen, kunnen we een fundering leggen die duurzaam is en kan dienen als draagvlak voor verdere ontwikkeling en innovatie.

We zijn neutraal tegenover de IT-markt. Als overheidsbedrijf geven we alle spelers op de markt gelijke kansen, dus ook de startups en kleinere bedrijven. Voor de verdere Digitale Transformatie van onze regio, wil Digital de kaart van de startups trekken en doen dit via specifieke marktbevragingen. We anticiperen op de technologische veranderingen van morgen en willen er slim gebruik van maken: open & smart data, digitale werkplekken, burgerparticipatie, ...

We willen via co-creatie rijke, inventieve en digitale oplossingen op maat ontwikkelen en deze aan elke gemeente aanbieden. We werken samen met creatieve en innoverende personen, bedrijven, ... die alle grenzen aftasten van het digitale. Dit zal leiden tot nieuwe concepten en ontwikkelingen, waarbij de regio een leidende rol zal spelen in het digitale landschap.

DIGIDAL fungeert als facilitator, procesbegeleider, vertaler en projectmanager.

6.1.11 Data als motor

DIGIDAL deelt zijn Data met collega's, gemeenten, andere intercommunales en daarnaast de vele gebruikers. Op deze manier staan we te allen tijde ten dienste van de regio.

Om deze rol te kunnen spelen, hebben we een stevige basis nodig waar we "components-gewijs" kunnen op (verder) bouwen. De basis voor deze bouwstenen is de LDAAS, Leiedal Data As A Service. Binnen het LDAAS-platform staat Leiedal in voor de verrijking van de data die ten dienste wordt gesteld voor de interne en externe werking van Leiedal, de overheden en de bevolking. Dit volgens het principe van het [Open Data Charter](#).

De LDAAS bestaat dus uit verschillende componenten, namelijk (i) API-platform voor de uitwisseling van data naar de verschillende platformen (zoals het DRK-platform), (ii) Datawarehouse als centrale

rapportage databank met analyse en rapportage oplossingen, een (iii) datalake voor de opslag van ruwe/big data (o.a. IoT data - Telraam), een gecentraliseerde Master data hub en (iv) een open data platform.

DIGIDAL gelooft dat door efficiënt en doordacht gebruik van de verzamelde data het (lokaal) beleid en de werking zullen versterken en verrijken. Europa dringt er bij de lidstaten op aan om efficiëntie van gemeentelijke dienstverlening hoog in het vaandel te voegen (Single Digital Gateway).